

DIRVA

Nr. 117

Spalis-October 12, 1960

Cleveland, Ohio

SAMOS IŠKELS 'ERDVĖS ĮSTATYMO' KLAUSIMA

JAV artimiausiomis dienomis atliks bandymą, kuris, greičiausiai sukeldamas sovietų protestus, paskatins neatidėliojant ieškoti praktiškų atsakymų į daugelį dar neišspręstų naujojo erdvės amžiaus teisinių klausimų.

Dar šią savaitę JAV karo aviacija planuoja iššauti erdvėnį pirmąjį bandomąjį žvalgybos satelitą Samos. Kaip sakoma, jis dar negalėsias perduoti detališkų žemės paviršiaus ir priešo karių bazių paveikslų, tačiau neabejotinai iškels klausimą, ar viena valstybė turi teisę naudoti erdvę žvalgybai virš kitos valstybės teritorijos.

Svariausia šiuo atveju bus Sovietijos reakcija. Tuo tarpu, dar nesant erdvės naudojimo įstatyminių normų, sovietų reakcija taps svarbiu rodikliu, nustatant tautines ir tarptautines teises erdvėje.

Bandymas atliekamas psichologiškai nedėkingu metu, bet jį diktuoja Samos satelito vystymo programa. Chruščiovas pastaisiais mėnesiais pakartotinai kėlė triukšmą dėl U-2 lėktuvų skridimų ir greičiausiai nemažiau įnirš dėl Samos satelito paleidimo, bet JAV administracijos pareigūnai pabrėžia skirtumą tarp žvalgybinių lėktuvų ir būsimųjų žvalgybos satelitų skridimų.

Kur pasibaigia teritorinė jurisdikcija ir kur prasideda tarptautinė erdvė šiuo metu nėra tiksliai nustatyta. Ligšiol buvo visuotinai priimta, kad teritorinės sienos erdvėje turėtų siekti tik 100 mylių, t.y. žemiau, negu satelitas skris. Tos prielaidos pagrindą ima 1944 metais Chicagoje pasirašyta sutartis, aptarianti lėktuvų tarptautinius skridimus. Ten sakoma, kad kiekviena valstybė turi visišką ir išimtinę orinės erdvės jurisdikciją virš savo teritorijos. Sutartyje "orinė erdvė" neapibrėžiama, bet, kalbant apie "oro laivus", nurodoma, kad tai esančios mašinos, kuris gali išsilaikyti atmosferoje dėl oro reakcijos. Satelitai, kaip žinoma, skrenda beorėje erdvėje.

VĖL DEMONSTRACIJOS KORĖJOJE

Seoule ir kituose Pietų Korėjos miestuose prasidėjo demonstracijos, kurių metu buvo reikalaujama prezidento John M. Chang atsistatydinimo. Taip pirmieji neramumai po balandžio mėnesį įvykusių riaušių, kurių pasėkoje pasitraukė buvęs P. Korėjos prezidentas Syngman Rhee. Demonstrantai protestavo prieš Seulo teismo sprendimą, kuris nepatenkino prokuratūros reikalavimų nubauti mirti devynis iš 49 teisiamųjų buvusių Rhee valdininkų.

Kalbant apie lenktynes į erdvę, paminėtinas praeitą savaitę sėkmingai iššautas amerikinis "balzas erdvėje" -- Armijos Kurjeris, naujos rūšies ryšio satelitas, kuris, per 1 val. 47 minutes aplinkui žemę apnešdamas 300 svarus aparatūros, magnetinės juostos (registruoja visus gaunamus garsus ir juos, pagal komandą iš žemės, perduoda žemės stočiai. Jis gali per penkias minutes, praskrisdamas virš priimančiosios stoties, perduoti 372,500 žodžių.

Kurjeris laikomas bandomuoju pirmtaku ryšių sistemos, kuri vadinama Advento projektu. Šią sistemą sudarys trys vienoduose

atstumuose virš ekvatoriaus kabantys satelitai, skrieję tuo pačiu greičiu, kaip ir žemė, tai yra visą laiką liekį ties tais pačiais žemės punktais.

JAV, per trejus "erdvės amžiaus" metus iššovė 28 satelitus, Rusija aštuonis. JAV gavo daug mokslinių žinių apie sąlygas erdvėje -- kosminę radiaciją, debesų formacijas, žemės išvaizdą, temperatūros balansą ir t.t., šiuo požiūriu toli pralenkdama Rusiją. Bet rusai tebėra pralenkę amerikiečius vienoje svarbioje srityje -- sugebėjime iššauti erdvėn didelius svorius.

Mirė Dr. Bruno Kalvaitis

Prieš porą savaičių darbovietėje dr. Bruno Kalvaitį ištiko širdies smūgis. Dr. Kriukėno rūpesčiu, ligonis tuč tuojau buvo paguldytas Mass. Gen. ligoninėn. Per tas dvi savaites ligonio sveikata buvo šiek tiek pagerėjusi, bet paskutinėm dienom priepuoliai vėl pasikartojo, kurių dr. Bruno Kalvaitis, nors buvo dar jaunas ir stiprus vyras, jau nebeįveikė. Jis mirė spalio 10 d. rytą. Liko našlė E. Kalvaitienė, pati nestiprios sveikatos, sesuo Alė ir trys broliai, gyvenę įvairiuose JAV miestuose.

Dr. Bruno Kalvaitis buvo plačiai pažįstamas tautinės srovės veikėjas, didis lietuvių patriotas, geras teisės mokslų žinovas, Bostone su p. Stelmoku jis turėjo namų pardavimo ir draudimo agentūrą. Čia jis aktyviai reiškėsi visuomeninėje veikloje gana dažnai pasireikšdamas ir kaip spaudos žmogus. Netikėta ir nelaukta dr. Bruno mirtis skaudžiai palietė daugumą Bostono lietuvių. Jie jungiasi į našlės ir velionio artimųjų giminių gedulą, tuo pačiu reikšdami jiems nuostabų užuojautą.

Korp. Neo-Lithuania Clevelando skyrius praeitą šeštadienį spalio 8 d. surengė korporacijos 38 metų sukakties ir Clevelando skyriaus įsikūrimo 10 metų minėjimą, į kurį suvažiavo svečių iš Chicagos, New Yorko, Detroito ir kitų tolimesnių vietų. Korporacija gavo sveikinimą iš JAV viceprezidento R. Nixono (jos tekstas spausdinamas atskirai), kurį perskaičius, publika palydėjo ilgą plokį. Šventės proga į seniorus buvo pakelti 11 korporantų. Nuotraukoje skyriaus pirmininkas V. Šlapelis riša korporacijos spalvas naujai pakeltiems seniorams. Iš kairės: V. Šlapelis, Birutė Augustinavičiūtė, Raimundas Balsevičius ir Neringa Karaliūtė.

Dirvos nuotrauka

SOVIETŲ 'NESAVANAUDIŠKA GLOBA' PABALTYJE

Ryšium su Chruščiovo kar tojama propaganda Jungtinėse Tautose apie "Vakarų kolonialistų" vykdomą išnaudojimą Azijoje ir Afrikoje, žinių agentūros tp korespondentas Stockholmie patiekia keletą pavyzdžių apie sovietų "nesavanaudišką globą" Estijoje.

Estijoje pagaminami motorai ir generatoriai eina į Rusiją, o iš ten, pasipelnant politiškai ir finansiškai, siunčiami į Kiniją, Korėją, Indiją, Rumuniją, Bulgariją, Vengriją, Egiptą. Tik Estija jų negauna, kur jų nepaprastai stinga kolchozų elektrifikacijai.

Tas pat atsitinka ir su šimtais kitų dalykų. Kothla-Järve, degančio skalūno srity, kurio gaminiai taip pat beveik be išimties eina į Rusiją, 1948 metais buvo įrengta dujų stotis. 205 kilometrų ilgio vamzdžių sistema iš ten aprūpina Leningrado gyventojus namų apyvokai reikalingomis dujomis. Estija iš tos stoties tegaina tik dešimtadalį dujų.

Estijoje pagaminta tekstilė dingsta Rusijos viduje. O tuo tarpu pabėgėliai estai iš Švedijos, JAV, Kanados ir Australijos siunčia drabužius ir skalbinius į savo tėvynę.

Komunistų laikraštis "Rahva Haal" neseniai rašė apie vienos krautuvės vedėją, kuris supirkinėjęs senas patefono plokšteles, jas slapta perdirbdavęs į sagas ir brangiai pardavinėdavęs. Tuo tarpu Estija turi di-

džiausią visoje Sovietijoje sagų fabriką, kasmet pagaminama po daugiau, kaip 100 milijonų sagų.

Estijoje kolchozinių kasvidutiniškai per mėnesį gaunamas: 75 rublius, 23 kg. javų, 30 kg. bulvių ir 15 kg. šieno arba šiaudų. Pigiau-

sias kostiumas ten kaštuoja 500 rublių, pigiausi odiniai batai -- 200 rublių, o dviratis 700 rublių.

Vakarinės Estijos pakrantės, ypač Oselio ir Dago salos, yra paverstos raketų bazėmis ir pilnos sovietinės kariuomenės.

JAV VICEPREZIDENTO R. NIXONO SVEIKINIMAS KORPORACIJAI NEO-LITHUANIA

LITHUANIAN AMERICAN STUDENT FRATERNITY NEO LITHUANIA CARE
J. CIUBERKIS 12710 CORNADO CLEVE

I WELCOME THIS OPPORTUNITY TO EXTEND GREETINGS AND CONGRATULATIONS TO THE STUDENT MEMBERS AND ALUMNI WHO ARE COMMEMORATING THE 38TH ANNIVERSARY OF YOUR FRATERNITY. YOUR OBJECTIVE TO DEVELOP STRONG PERSONALITIES FOR POLITICAL AND SOCIAL LIFE IS INDEED PRAISESORTHY. WITH BEST WISHES

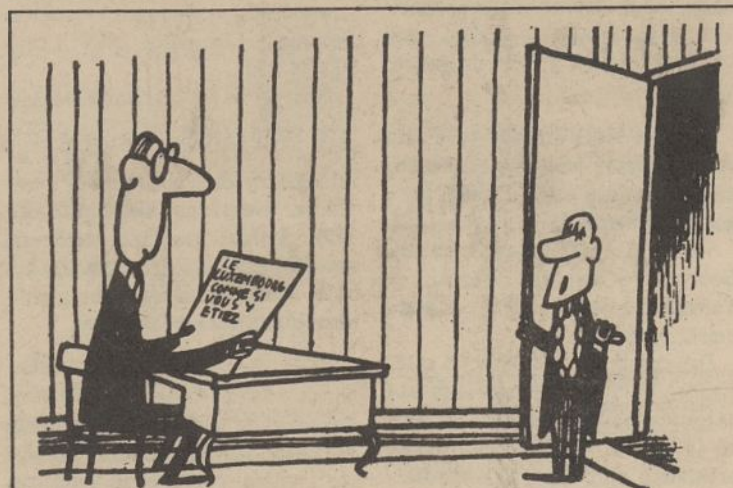
RICHARD NIXON

EUROPOS VIRŠUNIŲ KONFERENCIJA

Prancūzija ir Vak. Vokietija pasiūlė šešių Europos vyriausybės šefų konferenciją gruodžio viduryje.

Prancūzų oficialūs sluoksniai pareiškė, kad pasitarimų metu busvi pašallinta eilė nesusipratimų, liečiančių Prancūzijos pažiūras NATO organizaciją ir būsimą Europos politinę struktūrą.

Gilesnio bendradarbiavimo ženklin ir buvo nutarta už dviejų mėnesių į Paryžių pasikviesti abiejų valstybių ekonominius partnerius -- Italiją, Belgiją, Olandiją ir Liuksemburgą. Toje konferencijoje numatoma aptarti glaudesnio bendradarbiavimo klausimus politinėje, ekonominėje, karinėje ir kultūrinėje srityse.

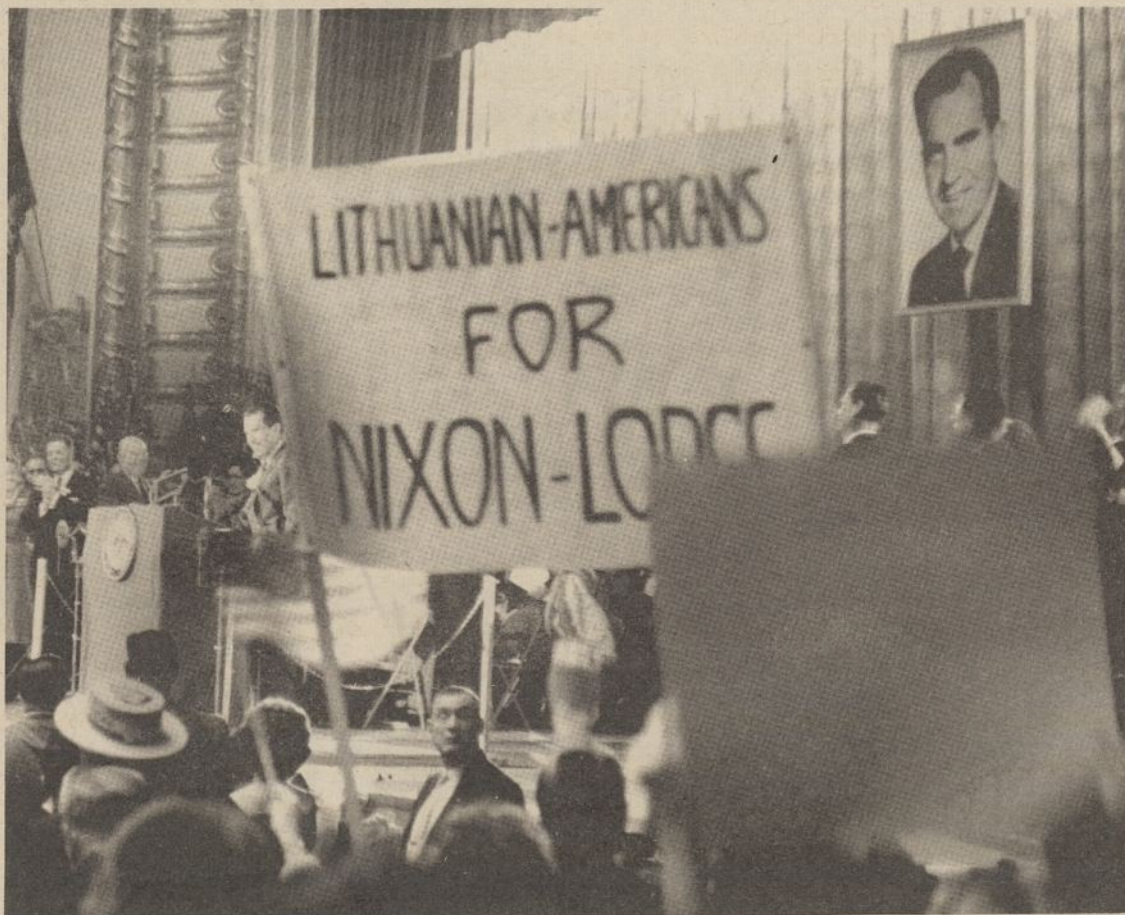

DE GAULLE: -- Ar Monaco kunigaikštis irgi pakvietėte į Europos viršūnių konferenciją?...

KAIREJE: Lietuvių grupė, suorganizuota Nixonui į prezidentus remti sambūrio, dalyvavusi mitynėje, JAV viceprezidentui Nixonui lankantis Philadelphiaje. Pirmoji eilė iš kairės sėdi: Matonienė, Augaitytė, Gruodienė, Pluškonienė ir Jurskytė. Toliau matyti V. Matonis, prof. A. Jurskis, J. Stiklorius ir kt.

Vyt. Ramuno nuotrauka

JAV viceprezidentui R. Nixonui lankantis Philadelphijoje, lietuviai gausiai dalyvavo mitinge. su plakatais, pasisakančiais už Nixoną ir Lodge.
Vytautas Ramūno nuotrauka

ATOMINIO AMŽIAUS GIMIMAS (4)

PRIEŠ PAT LEMTINGĄ REZULTATĄ

Data, kaip buvo kalbama, esanti tikra. 1942 metais, Kalėdų pirmą dieną, Hitleris bombardavo siąs Chicagą. Vokiečių slaptoji tarnyba žinanti, ką Fermis su savo žmonėmis veikė Chicagoje. Nebūsimos metamos jokios bombos. Tonos radioaktyvių dulkių atnešančios miestui prie Michigano ežero pragarišką galą. Armijos įstaigos planuojančios tuoj pat pradėti dalinti Geigerio skaitiklius.

Taip skelbė gandas, kuris gruodžio 2 įsiveržė net į buvusią sporto salę, kurioje Fermis su 10 vyrų ir 1 moterimi vykdė reikšmingiausią šio šimtmečio fizikos eksperimentą: žmogaus prasišveržimą į atominę pragarą.

Gandas nepaveikė Fermio geros nuotaikos. Kai jis priėjo prie juodojo kūgio, kurio devynių metrų viduje turėjo būti įvykdyta pirmoji žmogaus rankos kontroliuojamoji grandininė reakcija -- į apėmė iškilmingą nuotaką, nepasiruošęs būdai. Jis visada šalta reaguodavo į aplinką, tačiau šį kartą sunkiai valdė savo jausmus: juk tai buvo lemiamas bandymas ilgus metus trukusių paruošiamųjų darbų, teorijos tikrumo, jo gyvenimo apvainikavimo. Šis juodasis kūgis buvo paremtas ne vien tik mediniais rąstais -- jis stovėjo ant neregimos pasiaukojimo ir mokslo piramidės, ant Alberto Einsteino formulės ir tylaus mokslininko James Chadwick, neutronų atradėjo, patirties...

Neutronai -- tai buvo Fermio šaukdamas. Nebūdamas fiziku, žmogus negalėjo net suprasti, ką jie reiškia. Niekas negalėjo matyti, ką jis matė savo vaizduotėje, ką jis buvo taip tiksliai išskaičiavęs: atomo skaldymą, uranio atominių branduolių bombardavimą, dydį ir svorį branduolių, kurie yra kaip saulės, ir aplink juos skriejančių 92 planetų...

9:45 valanda. Užmerktomis akimis įiegalėjo pradėti tą premjerą, be rolių teksto ir be suflerų. Kiekvienas tiksliai žinojo, kokį rankos judesį jis turės atlikti. Tie judesiai buvo smulkmeniški iš anksto išskaičiuoti. Ir Szilardas su Zinnu, vėliau Wigner ir Wattenberg pradėjo atsargiai iš juodojo kūgio traukti kadmio juostas. Jie dirbo taip tyliai, kad net buvo galima girdėti jų kvėpavimą.

George Weil stovėjo prie taip vadinamosios stabdžio rankenos, kuri atominių mokslininkų žargone vadinama ZIPP.

--Aš atšviežinu tavo atmintį, George! -- prabilo Fermi. -- Tamsta nejudi. ZIPP pradės veikti paskutinis!

Dabar buvo Andersono eilė. Lazda, kurią jis nepaprastu atsargumu beveik visiškai ištraukė ir paliko, nuo šios akimirkos priklausė automatinėi kontrolei. Didžiausio pavojaus atveju (jei Fermio apskaičiavimai nebūtų tikslūs) ji pati turėjo nukristi

atgal į degtuvą.

Leona Woods tikrino matavimo aparatą. "Spinduliavimo intensyvumas tvarkoje", pasakė ji. Ji žinojo: kai linija pradės kilti, grandininė reakcija bus prasišėjusi.

Pasitikėjimas, su kuriuo Fermi perėjo grafito dulkelėmis nuklotas grindis, buvo toks nepaprastas, kaip ir jo netikėtai staigus sustojimas. Jis pridėjo ranką prie ausies. Nusišypsojo. Linktelėjo galvą. Tą pačią akimirką iš visų juodojo kūgio pusių pasigirdo tikslėjimas. Neutronų skaitikliai prabilo vis tankėjančiu tempu. Matavimo aparatų rodyklės sudrebėjo, paskui staiga nutilo.

10:02 valanda. Ligšiol viskas gerai sekėsi. Galima buvo sakyti: apskaičiavimai tikslūs. Visi matavimo aparatai parodė tai, ką Fermis buvo pranašavęs. Septyniolika minučių jau tęsėsi tas stebuklas.

Jis galėjo tęstis dar valandas, nes reikėjo juo daugiau atsargumo, juo labiau artėjo "didžioji akimirka". Kai uranio atomų kludys neutronas, tai jis sušilds ir savo energiją išmes kitus neutronus, kurie iš savo pusės vėl skaldys atomus ir pagaliau paleis ištisus spiečius neutronų. Tokia buvo, paviršutiniškai aptariant, Fermio idėja apie savaiminę išsilaikančią grandininę reakciją. Grafitas tiko neutronų nepaprastam greičiui stabdyti. Juo aukščiau augo juodasis kūgis, juo mažiau neutronų išėjo į orą, t.y. juo daugiau neutronų galėjo jo viduje tapti veiksmingais šaukdamais. Be grandininės reakcijos atominė jėga buvo nenaudinga. O ji atsirastik tada, kai masė, taip sakant, taps "kritiška". Kas po to atsitiks, sunku iš anksto tiksliai pasakyti. Visa sporto salė gali pervieną akimirką tapti radioaktyvi, ir atominiams mokslininkams reiktų iš visų jėgų bėgti -- greičiau, negu jų kojos neša. Jei tai atsitiktų, reiktų tuoj pat tolimu vairavimu įjungti stabdį, tačiau Lichtenberger ir Graves, abu "savižudžių komandos" savanoriai ant velniškojo kūgio viršaus, jau būtų praradę savo gyvybes.

--Dėmesio, George! -- sušuko Fermis. --Dėmesio! ZIPP į trylikąją pėdą.

George Weil patraukė paskutinę lazda lygiai keturiais centimetrais. Dar keturi metrai ir trisdešimt du centimetrai buvo viduje. Neutronų skaitikliai tikėjo žymiai greičiau, neutronų spiečiai didėjo. Fermis užsirašinėjo, skaičiavo. Jo rankos guminė pirštinėse prakaitavo.

Šalia Fermio stovėjo Andersonas, šalia Andersono Zinnas. Pastarasis jautė didėjančią pulsą, jo veide išsipylė baltos dėmės: jis staiga prisiminė nelaimę, kada toris sprogo jo rankose, ir jis pajuto degančios gumos kvapą, liepsnos smūgį į veidą...

Tada tik apsaugos akiniai išgelbėjo jo akis.

--Dėmesio, George! -- sušuko Fermis. --Dėmesio, ZIPP į devynias su puse pėdos!

Andersonas vėl žvilgtelėjo į laikrodį. Keista, ir jis dabar pagalvojo apie nelaimę.

10:24 valanda. Kažkas sušlubavo. Neutronų skaitikliai pradėjo silpniau tikėti. Fermis pabalo, kaip kreišda. Neutronų aktyvumas sumažėjo. Kiek skaičiuota, kontroliuota: antrinių neutronų srovė neveikė. Salė buvo menkai apšildyta. Dvi valandos įtemptų bandymų -- tai edė nervus. Kai saulės spindulys įsiveržė į salę, žmonės atrodė paskendę garų debesyse.

12:27 val. sunkumai buvo nugailėti. Neutronų skaitikliai vėl tikėjo linksmiau. George Weil ištraukė ZIPP, palikdamas tik 12 su puse centimetru. Kai Fermi pasakys: "Dėmesio, George" -- turės įvykti didžioji akimirka.

Tačiau Fermis nesijudino. Jis lėtai nusimovė nuo rankų gumines pirštines. Paskui nusimėmė akinius. Jo rankos drebo.

--Pietūs! -- pasakė jis. Pasaulio istorija buvo atidėta. Atominis amžius turėjo dar palaukti. Išeidamas iš salės, jis atsisuko ir pasakė: -- Tęsimas 12:25 valandą.

Niekas nesitikėjo, kad Fermis didįjį bandymą nutrauks prieš pat lemtingą pabaigą. Niekas nelaukė pietų pertraukos, ir todėl visi nenoromis, be apetito nuėjo prie stalo.

(Bus daugiau)

BRAZILIJOJE "ŠLUOTAI" LAIMĖJUS...

Ar nepasikeis JAV-Brazilijos santykiai, naujam Brazilijos prezidentui atėjus.

Per penkerius metus, valdant prezidentui Juscelino Kubitschek, Brazilija padarė didelį šuolį priekin. Kubitschek pastatydino naują sostinę, modernizavo susisiekimą, praplėtė naftos pramonę, įsteigė automobilių pramonę ir įvedė daug kitų ekonominų pagerinimų.

Tačiau praėjus savaite Brazilijos balsuotojai atmetė Kubitscheko kandidata, buvusį ministrą Henrique Texeira Lott, išsirinkdami prezidentu buvusį São Paulo gubernatorių Janio da Silva Quadros, kuris ten pasižymėjo kaip sumanus ir pažangus miesto, o vėliau valstijos administratorius.

Quadros laimėjimas buvo pagrįstas didžiuliu jo populiarumu ir reformų pažadais -- tiek ankstesniuose, tiek dabartiniuose rinkimuose jo simbolis buvo šluota, kuri turinti įvykdyti radikalias permainas.

Išrinktas São Paulo burmistras 1953 metais, jis tikrai parodė daug sveikos iniciatyvos, išbalansuodamas biudžetą, sukurdamas pažangią administraciją ir praveddamas kitas reformas, kurios pagerino miesto ūkinius reikalus. Tą pat atliko ir dvejais metais vėliau išrinktas São Paulo valstijos gubernatoriumi.

Dabar, atėjęs prezidento postą, jis pažadėjo tas pačias reformas, numušant bereikalingai išpustą valstybės tarnautojų

skaičių, pradėdamas didžiules kelių ir elektros jėgainių programą, plečiant pramonės tinklą. Iš esmės, jo vidaus politika eista pačia kryptimi, kaip ir Kubitscheko, tik bus radikalesnė taupumo ir infliacijos stabdymo atžvilgiais.

Bet kyla klausimas, kaip Quadros spės užsienių politikos klausimus -- Kubos komunizmo, santykių su JAV problemas? Jis sakosi nesąs nei dešinysis, nei marksistas, tačiau spėliojama, kad užsienių politiką galės paskirti neutralizmo keliu.

Quadros prieš keletą mėnesių lankė Kubą. Grįžęs iš kelionės, jis kairiųjų grupėms kalbėjo apie reikalingumą keisti Brazilijos užsienių politiką, jis kalbėjo apie raudonosios Kinijos pripažinimą ir diplomatinį santykių su Sovietija atnaujinimą. Jo žodžiais, Fidel Castro esąs "patriotizmo pavyzdys, kurio pavyzdis yra stipri tarptautinių interesų išraiška". Jis kalbėjo apie "kraujuojančią nuo užsienio investicijų Braziliją" ir pareiškė, kad reiktų apkarpyti užsienio bendrovių pelnus ar net perimti užsieniečių bendroves.

Tie pareiškimai nustebino diplomatus ir sukėlė nerimą tarp amerikinių biznierių, kurie Brazilijoje yra investavę apie bilijoną dolerių.

Bet nuosakieji jo šalininkai sako, kad tai buvo kalbama, siekiant pritraukti balsuotojus iš

darbininkų ir ūkininkų tarpo. Tie šalininkai ir dalis pramonininkų, kurie smarkiai rėmė jo rinkiminę kampaniją, teigia, kad jis mesias neutralizmo liniją, kai tik perimsiąs prezidento pareigas sausio 31 dieną. Jų žodžiais, jis priešrinkiminėse kampanijose visada atrodęs, kaip demagogas, tačiau tampa atsakingu vyru kai perima pareigas.

Brazilija turi apie 65 mil. gyventojų, ir tik 15 mil. iš jų buvo užsiregistravę balsuoti, o balsavo apie 12 milijonų. Daugumas gyventojų negalėjo balsuoti dėl savo neraštingumo arba dėl to, kad per toli gyveno nuo balsavimo punktų. Nors Kubitschekas su savo "50 metų progreso per penkerius metus" programa yra pasiekęs didelę pažangą, (vien praeitais metais pragyvenimas pabrango 52%), tačiau gyventojų nepasitenkinimą kėlė vis didėjanti infliacija, ir, kaip tikima, tai labiausiai ir nulėmė Quadros išrinkimą. Brazilų tarpe viešpatauja stipri viltis, kad jis atnešias kraštui finansinį pastovumą, progresą, sąžiningą administraciją. Tačiau niekas negali pasakyti, kur jis pasuks santykiuose su Castro, komunizmu ir JAV.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Manoma, kad rusai areštavo 2 amerikiečius

Valstybės departamentas paskelbė, kad du amerikiečiai turistai, dingę Sovietijoje nuo rugpiūčio mėnesio, greičiausiai esą sovietinių įstaigų areštuoti už fotografavimą.

Harvey C. Bennet ir Mark Kaminsky įvažiavo Sovietijon liepos 27 iš Suomijos. Jie buvo numatę atgal grįžti rugpiūčio 25 per Chop, kur susiduria Sovietijos, Čekoslovakijos ir Vengrijos sienos.

Į pakartotinius JAV ambasados Maskvoje pasiteiravimus ministerijos atsakymai, kad nieko nesą žinoma apie tuos asmenis.

Valstybės departamentas kalbėjo pasiskelbė gavęs žinių iš vieno turistų, kad jis matęs Kaminsky rugpiūčio 25 Inturisto viešbutyje Užgorode, dvidešimties mylių atstume nuo sienos perėjimo punkto Chop, ir Kaminsky tada jam nusiskundęs, jog esąs sulaikytas už fotografavimą.

Abu turistai, baigę rusų kalbos kursą kolegijose, keliavo per Sovietiją nuomotu automobiliu. Vienam jų laiške, rašytame rugpiūčio 19 iš Vinicos, jie minėjo, kad jų automobilis sugedęs, tačiau jie tikisi, kad už šešių dienų galėsia grįžti iš Sovietijos. Amerikinių turistų dingimas yra paskutinis iš šių vasarą sovietų įvykdytų areštų serijos, kur sulaikytieji buvo apkaltinti šnipinėjimu, tačiau vėliau paleisti.

Geriausios sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday, 7:05-7:30 P. M.

Mes kepame visokių pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra 1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

20 metų tos srities praktika

VOKISKŲ RADIO APARATŲ TAISYMAS

TELEFUNKEN Authorized Factory Service

SCHWAB RADIO & T.V.

SALES AND SERVICE

PAPIGINTA KAINA PARDUODA TELEVIZIJOS IR TELEFUNKEN RADIO APARATUS.

11615 Detroit Ave. LA 1-4669 CLEVELAND 2, OHIO

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVISKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų peršuntimas į visus kraštus TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruoštumė keliauti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas; Market 2-4867

ALL SAVINGS DEPOSITED THROUGH October 15th

Earn 4% FROM October 1st!

SAVE SAFELY

AT THREE CONVENIENT LOCATIONS...

Save by Mail... POSTAGE PAID BOTH WAYS

ASK FOR FREE SAVE-BY-MAIL KIT

ST. CLAIR SAVINGS

813 East 185th Street 25000 Euclid Avenue 6235 St. Clair Avenue

Korp. Neo-Lithuania šventėje-baliuje Clevelande dalyvavo daug svečių. Pirmoj eilėj sėdi naujai pakeltieji ir seniorūs korporantai. Iš kairės: Birutė Augustinavičiūtė, Raimundas Balsevičius, Neringa Karaliūtė, Arūnas Gasparaitis, Dalia Mackevičiūtė, Edas Modestavičius, Rūta Mockutė, Algis Motiejūnas, Romas Sakalas, Viktoras Stankevičius, Raimundas Variakojis.

SIBIRO TREMTINĖS LAIŠKAI (2)

MANO VAIKAMS GĖDOS NEBES

1957 m. gegužės 28 d.
Kokia mirtim aš mirsiu, mano vaikams gėdos nebus, nes mirsiu -- ne iš išdykumo, ne dėl vagysčių ar kitokių nusikaltimų, o mirsiu nepakeldama gyvenimo naštos -- nustosius sveikatos. Visa tai puikiai supras mano vaikai ir žinos tie, kuriems reikės tai atžymėti...

Pas mus pavasaris. Nors naktimis dar šalta, o dienomis -- lietus su sniegu. Visi jau po darbo valandų kasame žemę bulvėms. Daug mūsiškių išvažiojo į tėviškę. Nežinau, kaip su mumis bus.

Šiaip -- gyvenam gerai. Apilinkui -- kainai, miškai. Darbo vietė dažnai matome meškas. Mes labai laimingi gyvendami socialistinėje šaly. Į darbą einam su daina. Kelias -- netolimas, kaip nuo X iki Y (tarp suminėtu dviejų vietovių -- apie 7 km.) Dėl klimatinės sąlygų, be bulvių, augintu niekas neauga. Bet už tai visko priveža...

ATSIŠVEIKINANT SU MIRTIES MINTIMI...

1957 m. liepos 8 d.
O kaip norėtusi bėgti pieva--Skardenti girioj rageliu, Bučiuoti žemę, kvapią, šventą--Tyliai svajoti vakare...

"...Tai žodžiai dainos, iš gimtinės padangės. Jais norime ir sveikinti Tave, linkėdami daug nedingstančio džiaugsmo.

Pas mus -- nieko naujo. Apsikasėm su sūnelių bulvės, o nuo liepos 15 -- pradėjim karvutei šieną piauči.

Sunku čia mums pakelti nuotakas, bet stengiamės. Stengiamės bent kiek atsiplėšti nuo žemės, bet pakilti -- nelengva.

Man vakar buvo labai sunki diena. Aš atsisveikinau su savo mirtimi, sunaikindama nuodus. Dabar -- gyvensiu. Kas ir skausme, skurde, bet gyvensiu...

Paleidau paskutinį išsivadavimą iš rankų tik todėl, kad savo laiškuose Tu sugebėjai įtikinti, kad turiu gyventi.

Dėl grįžimo namo -- komentantas patarė kreiptis į Vilniaus prokuratūrą. Nežinau, ką čia mes darysime.

SUNKŲS ATODUSIAI IR KARČIOS AŠAROS...

1957 m. liepos 17 d.
...Su gailėsčiu turiu pranešti Tau, kad pirmoj birželio pusėj Lietuvos mirė mano mylimas dėdė Juozas.

Mama labai sunkiai tai pergyvena.

Kada mudvi su mama baigėm tuos mokslus, sunkūs atodūsiai ir karčios ašaros buvo mano geriausi draugai. Per tą laiką aš retai kada juokdavau, buvau paniūrėsi ir vieniša, kaip apskurdęs krumokšnis tundraje. Viena mintis, kuri mane ramindavo, tai -- mirtis...

Ir taip per ilgus metus suaugau su ta mintimi, susigyvenau. Telaukiau tik išsivadavimo valandos... O dabar -- ir vėl reikia sukurti gyvenimą kita kryptimi.

1957 m. rugsėjo 1 d.
...Netoliese savo didingumu ir

rūstybe ošia galiūnė taiga. Dideli lietaus lašai ritmingai beldžiasi į mažučius langelių stiklus, o gatvėje -- neišbrendamas purvas (nenuostabu, nes lyja visą rugpiūtį).

Sibiriškas ruduo skelbia didelius šuolius artėjančią šaltą žiemą. Bijausi jos...

Mano širdyje -- irgi ruduo, papuoštas daugeliu metų ir apkaitytas pražilusiais plaukais...

Mama, po dienos rūpesčių, saldžiai miega. Sūnelis išslinko pas draugus, o aš, likus viena, mėgstu pasvajoti. Ir tas svajus padabinti tyromis ašaromis.

Skėstu praeitin: matau savo laimingą ir be rūpesčių jaunystę, Tave, šventosios upės Tavo a.a. Mamytę, brolius ir, pagaliau, vėl grįžtu į šurpią tikrovę: prieš akis -- vargas, skurdas, artėjanti baisi sibiriška žiema...

ŠIURPIĄ TIKROVĘ PRISIMINUS...

1957 m. spalio 1 d.

Taip mažai paramos ant žemės, daug verkimo, skausmo ir kančios.

Retai dangus rūščiai aptemęs -- Prašvinta viršum našlės galvos...

...Taip, vakar tas dangus atrodė tikrai šviesus. Skridau svajonėmis į Tėvynę ir visur, kur mano buvę mieli draugai gyvena, šiandien vėl nuotaika traukia prie žemės. Blaškaus skausme, o krūtinę spaudžia nežinoma gaila...

Varau juodas mintis ir stengiuosi nusiraminti. Deja, negaliu išsivaduoti iš šio sunkaus priepuolio.

Štai, šia proga, iškylo prieš akis paskutinis a.a. vyro laiškas. Jo turinys -- trumpas, bet sukrečiantis:

"Brangioji, aš išvogiau Tave iš gyvenimo. Norėjau Tau laimės, o nesupratau Tavo širdies ir tos tragedijos, kuri laukia mūsų. Norėjau žvaigždės sukloti Tau po kojų, o vietoj to -- tiesiu Tautoliu kelią į baisų vargą ir nežinią...

Nežiūrint, kad aš pamilaučiau Tėvynę, negu Jus visus tris,

Tu supratai mane ir esi man tyli ir ištikima žmona. Džiaugiuos ir tuo didžiuliuoju.

Aš greitai mirsiu. Tuliksi viena, dar jauna ir žavi... Ištekėk, o gal vės sutiksi savo mylimą?.. Viena ko Tavęs prašau: būk gera mūsų mažiukams...

Prisiminus šį laišką ir praieitį, kankinuos. Esi pakibus tarp dangaus ir žemės. Tiesa, aš atsisakiau mirties. Tą ir ištesėjau, nežiūrint kokios nuotaikos mane slėgtų prie žemės...

Čia gyvenama -- labai jos laukiau. Ber mirtis -- manęs lenkėsi. Štai, vienas faktas:

1954 m. gruodžio 13 d., darbo vietoj, beleidžiant medžius, vienas iš jų ėjo tiesiai ant manęs. Visi siaubo apimti šaukė:

--Nebėr jos, nebėr... O medis nukritęs -- apibėrė mane tik smulkiosiomis šakelėmis ir net nesužeidė. Nulūžusi jos viršūnė -- iškilo augštyrė ir, nulūkus kolk 20 metrų tolyn, užmušė kitą darbininką...

Už nesilaikymą darbo taisyklių mane nuteisė. Per metus turėjau užmokėti 700 rublių pabaudos. Tuo aš galutinai įpuoliau į skurdą. Tik 1957 m. sausio mėn, pabaigiau mokėjimą...

Niekad nesisikėčiau su sveikata nei su pavojais, kurių buvo labai daug, bet nieko rimtesnio man neatsitiko.

NUOTAIKŲ SŪKURIUOSE...

1957 m. gruodžio 18 d.

...Fizinio darbo dirbti nebegačiu. Sušlubavo širdis. Dabar mane paskyrė kitoms pareigoms. Savo žinioj turiu šešias mašinas, keturis traktorius ir 50 žmonių. Kasdien turiu priimti jų darbą (miško medžiagą), apskaičiuoti vakare ir išrašyti.

Nevien tik liūdesys mane sleigia. Kartais širdy pajuntu kažkokį džiaugsmą. Tada norisi bėgti, dainuoti, apkabinti visus ir išbučiuoti.

Mano draugai, kurie čia yra 15-kos tautybių, tuomet irgi džiaugiasi, kad esu gerai nusiteikusi. Vienok, būna ir atvirkščių mo-

HAVAJŲ SALOSE

ČIA KALBA HAVAJAI, ALOHA...

Taip pradeda savo transliacijąs viena radijo stotis, kurios šį kartą klausėmės iš Reef viešbučio, Waikiki, Honolulu, prie pat Pacifico krantų.

Tiek daug teko girdėti pasakojimų apie tuos romantiškus Havajus, tat žiemet nusprendėme tenai praleisti savo atostogas ir patys pamatyti tas grožybes ir įdomumus, apie kuriuos vieni iš mūsų draugų, buvę tenai anksčiau, pasakė: "Nežiūrint, kaip mes stengtumės jums apibūdinti gražiuosius Havajus, iš to nebus nieko -- reikia tenai patiems būti ir viską pamatyti!"

Taigi, žmogus iš prigimties yra smalsus, o Amerikos žemynė atlikti dideli ratai ir ne tiek daug liko matyti. Tai bus galima padaryti vėliau. Dar galutinai neapkęmpėjus, reikia daugiau "svieto" pamatyti.

Artėjo liepos mėnuo, o su juo ir mūsų atostogos. Nepastebint atėjo diena, kai, dar skambant ausyse draugų linkėjimams, jau sėdėjome lėktuve ir skridome virš Pacifico, lyvairios išvaizdos pilki debesys slinko po mūsų lėktuvu, pridengdami tamsų vandenyną.

Tarp Los Angeles ir Honolulu aerodromų yra 2623 mylios. Iš Los Angeles pakliome United Air Lines lėktuvu -- Jetu, Douglas DC-8 apie 2 val. p.p., o apie 4 val. p.p. (Havajų laikų) buvome Honolulu.

Skridome 5 valandas. Vasaros metu tarp Los Angeles ir Honolulu yra 3 valandos laiko skirtumas. Tenai laikas vėluojasi, kitaip tariant, skrendant į vakarus, mes visą laiką "vijomės saulę".

Nusileidus Honolulu aerodrome, prie lėktuvo išlipimo laiptelių, dvi gražios havajietės kiekvieną keleivį pasveikino su Aloha (havajiečiai reiškia pasisveikinimą ir atsisveikinimą), užkabino ant kaklo kvepiančių gėlių vainiką -- leisą ir apdovanojo bučiu.

Aerodrome mūsų jau laukė Bronė Jameikienė, žmonos ilgametė mokslo draugė. Ji užkrovė mums ant kaklo dar daugiau tų žavių leisų.

Persimetę pirmisiais įspūdžiais pradėjome judėti link viešbučio. Besigrožint neprasitais vaizdais, ir besiklausant mielos Bronės aiškinimų nepastebėjome, kad jau esame viešbuty, pačiame Waikiki centre,

mentų: nežiūrint, kad į mane žiūrė dešimties akių -- aš verkiu. Tada -- jie mane ramina. Ir Tūnegali įsivaizduoti, kokie jie geri. Mat, vienodo likimo. Kartais ir pro ašaras juokiuosi, kada geltonodis, su siauručiukėm juodom akim, priplota nosimi, priėjęs ramina:

Neverk, gal Tau malkų reikda?

Jie negali suprasti mano moralinių nedateklių, kurių aš dažniau verkiu, negu materialinių...

Myliu aš juos, tuos nūdienius savo draugus. Ir kur gyvenime bebūsiu -- visada minėsiu geru žodžiu, nes tarp jų brendo ir formavosi mano būdais, balzamosios širdies žaizdos ir tarpe jų -- aš imu šviesiau žiūrėti į ateitį...

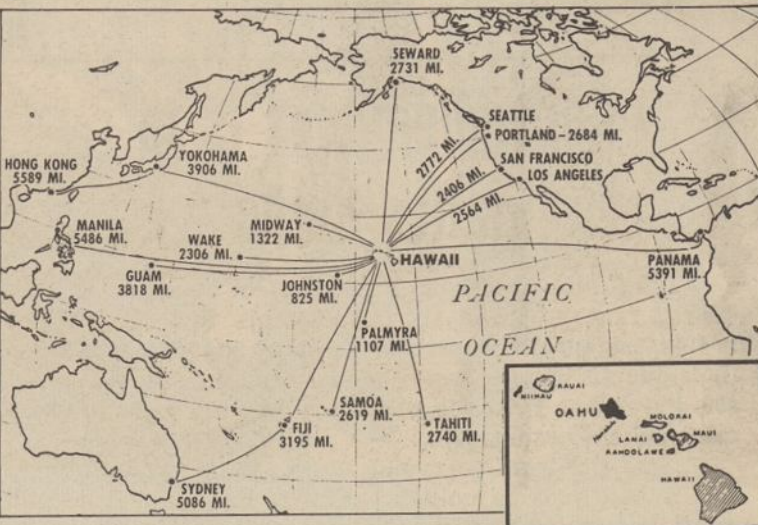
(Bus daugiau)

ŠIEK TIEK APIE HAVAJUS

Havajų salos jau nuo 1898 metų priklauso J.A.V. Nuo 1959 m. rugpiūčio mėn. 21 d. Havajų salos oficialiai tapo 50-tąja valstybe. Žmonės gyvena septyniose salose: Hawaii, Maui, Oahu, Kauai, Molokai, Lanai ir Ni-ihau.

tik tiek, kiek iš dainų ir legendų, perduodamų iš kartų į kartas, galima nustatyti.

Havajų salos buvo valdomos atskirų karalių, vadinamų aliimui. Tik karalius Kamehameha Didysis (gyv. 1758 -1819), sujungęs jas į vieną karūną. Poto valdė karaliai: Kamehameha II, III, IV

Aštunta iš didesnių salų yra Kahoolawe, 45 kv. mylios ploto. Ji šiandieną yra tapusi karo laivų ir lėktuvų taikiniu, t.y. karinių pratybių vieta. Joje žmonės negyvena. Yra dar visa eilė mažesnių salų, kurių čia neminėsiu.

Pagal senovės havajiečių pasakojimus ir dainas, šių salų motina žemės deivė Papa, o jų tėvas yra dangaus dievas Wakea. Salos yra jų tikrieji vaikai. Seniesiems salų gyventojams atrodė, kad jie gyvena rojuje ant žemės, ligi baltasis žmogus įkėlė tenai savo kofas ir pradėjo tas salas garbinti kaip "Pacifico rojų".

Pagal geologų išvedžiojimus, šios salos iš vandenyno iškilo ledų amžiaus laikotarpyje, veikiant ugniakalniais. Tirptant ledams ir kylant vandeniui, daugumas jų ligi šios dienos, liko giliai po vandeniu.

Iš randamų salose 1700 rūšių įvairių augalų, 94% yra vietinės kilmės, niekur kitur žemės paviršiuje neaugusių. Iš 92 rūšių įvairių paukščių --80% yra vietiniai. Salose visai nėra jokių plėšriųjų gyvulių, nuodingų gyvačių, nuodingų vabalų nei nuodingų augalų. Pavojingieji žmonėms rykliai čia neatpalaukia.

Pagal mokslininkų tyrinėjimus, žmogus pirmąsias apsigyveno Oahu saloj maždaug prieš 1000 metų. Kai anglų keliautojas kapitonas James Cook, pirmasis iš baltųjų, 1778 metais atrado šias salas, jos jau buvo apgyventos polynziečių prieš šimtus metų. Nuo to laiko salų istorija jau žinoma.

Prieš salų atradimą težinoma

ir V. Lunalilo, Kalakaua ir karalienė Liliuokalani. Pastaroji 1895 m. atsisakė sosto ir po to Havajai liko J.A.V. teritorija.

Havajų istorija gana turtinga ir įdomi, bet tai yra atskira tema ir čia plačiau jos neliesiu.

Čia susitinka Vakarų ir Rytų kultūra. Per čia vakarų technikos pažanga pasiekia Pacifico vandenyno tautas. Havajų salos, dėl savo geografinės padėties, yra lyg tiltas tarp Amerikos ir Azijos. Todėl daug aziatų čia studijuoja ir susipažįsta su vakarų gyvenimu.

Turistų daugiausia vilioja šios keturios salos: Oahu, Kauai, Maui ir Hawaii. Jas mes aplankėme, todėl iš tų salų ir mūsų įspūdžiai.

OAHU SALOJE

Oahu iš viso salyno yra svarbiausioji ir pagrindinė sala. Čia randasi Honolulu miestas, Pearl Harbor uostas ir garsieji Waikiki.

Nors ši sala yra tik 40 mylių ilgio ir 26 mylios pločio, o visas plotas sudaro tik 604 kv. mylių, bet čia -- verda visas centrinis Havajų gyvenimas.

Susidėjus aplinkybėms, ir mūsų mielos Bronės rūpesčiu, jau antrą dieną "įsigijome" automašiną. Tokiu būdu, turėdami per visą atostogų laiką savo žinioje susisiekimo priemonę, galėjome daugiau ir laisviau pakeliauti pačioje Oahu saloje. Apvažiavome visą salą aplink ir kelius kartus skersai.

Kitam numeryje: PAČIAM TURISTŲ CENTRE.

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

Subatvakaris ateina

Šio sezono antrasis Subatvakaris rengiamas spalio 15 d., 7 val. 30 min. vak. ALT S-gos namuose, 484 4th St., So. Bostone. Malonūs lankytojai labai prašomi nesivėluoti, nes šį kartą programa bus pradedama punktualiai.

Programoj didžiojo Lietuvos patrioto Vlado Putvio pagerbimas. Pagrindinę kalbą pasakys jaunosios kartos akademikas Antanas Vaidevutis Mantautas. Meninę programą atliks smuikininkas Iz. Vasyliūnas, palydimas sūnaus V. Vasyliūno. Po programos tradicinė arbata. Subatvakarių lankytojai maloniai kviečiami dalyvauti su savo draugais ir pažįstamais.

Bostono lietuviai remia Nixoną

Nemažas kiekis Bostono lietuvių JAV piliečių rengiasi balsuoti už R. M. Nixoną ir jungiasi į jo rinkiminę kovą. Tuo reikalu spalio 7 d. ALT S-gos namuose įvyko iniciatorių pasitarimas, kuriame pranešimą

padarė Lietuvos konsulas adv. A. Shallna.

Yra kilęs sumanymas meniškai dekoruoti vieną sunkvežimį, kuris per porą savaičių prieš rinkimus aplankytų visus didesnius Nauj. Anglijos miestus, o paskutinėmis dienomis važinėty Bostono gatvėmis. Sunkvežimio bus įrengta aparatūra kalboms ir liet. muzikai transliuoti.

Mašinos dekoravimo klausimas nesunkiai sprendžiamas, nes to darbo mielai imasi dail. Vikt. Andriūšis. Tikimasi, kad spalio 14 d. Bostono lietuvius aplankys ir žodį tars p. Herter, Jr. (Valst. Sekretoriaus sūnus). Į šį susirinkimą maloniai kviečiami visi Bostono lietuviai, moterys ir vyrai, kuriems rūpi, kad kitas JAV prezidentas būtų R. M. Nixon.

Šimtai naujų skaitytojų pradėjo skaityti Dirvą ir ją džiaugiasi. Pasitarkit, ar Dirvą skaito jūsų pačiatami ir kaimynai. Jei natsiūskit jų adresus. Jie Dirvą gaus dvi savaites nemokamai.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Nuo šių metų liepos 1 dienos dividendai yra pakelti iki 4%.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinė kolegija sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Apgauginėjimas iš to paties katilo

Jungtinių Amerikos Valstybių, o taip pat ir kitų kraštų rinkoje, kurie tik su sovietais turi prekybinius ryšius, pagausėjo jų prekių. Ypač jų pagausėjo paskutiniuosius dvejais metais, kada sovietai pradėjo veržliau sprautis į svetimas rinkas ir su tokiais gaminiais, kurių anksčiau niekam nesiūlydavo.

Apie prekybinius ryšius su sovietais prekybininkai turi nukalt juos pajuokiantį posakį: Pas juos visko gali gauti, net ir dangoraižį! Aišku, tas posekis atitinka jau net įkyrėjusiam jų pačių pasakymui: Pas mus visko yra! O tas "viskas" sovietams labai rūpi. Jiems svarbu ir iš propagandinės pusės pasirodyti, kad jie tiek toli yra pažengę, jog ne tik reikalingomis prekėmis patys apsirūpina, bet ir kitiems gali parduoti.

O kaip tas "viskas" pas juos atsiranda, tai jau kitas klausimas. Ypač tokie gaminiai, kurių jie patys labai mažai turėdami kitur perkasi, bet kitiems taip pat lengvai parduoda. Ir tokie gaminiai, daugumoje, ateina iš satelitinio krašto. Jie, kitiems parduodant, antspaudojami tik sovietiniais ženklais, tarsi tikrai jie būtų jų pačių gamybos.

Paskutiniuoju metu, kaip jau anksčiau vieną kartą Dirvoje buvo rašyta, sovietai į daugelį valstybių, kuriose gyvena nemažai pabėgėlių iš jų užgrobtų kraštų, pradėjo taip vadinamą sentimentaliją prekybą. Grybai, bruknės, medus, kad ir iš to paties fabriko, bet pilstomas į atskiras dėžutes, su atskirais tautiniais užrašais lietuviams, latviams, estams, ukrainiečiams... Su tautiniais užrašais todėl, kas tas prekes pabėgėliai pirktų tarsi savas, ragautų seną sentimentą gaivindami ir, žinoma, brangiai užmokėtų...

Jei daugelyje prekybos sričių sovietai gerai žinomi, kaip dampingo (damping) varytojai, tai jau vadinamoji sentimentalinė prekyboje elgiasi priešingai. Čia jau svarbu gerai uždirbti ir tiems pabėgėliams gerai kaili nunerti. Atseit, tomis "tautinėmis" prekėmis propagandiskai sugraudinti ir iš sugraudinimo pelnytis. Ir tikrai, tos jų sentimentalinės prekės beveik dvigubai brangesnės, negu tolygaus kiekio, tik daug geresnės, šio krašto prekės.

Daugelyje prekybos sričių sovietai ir dabar sąžiningai varo dampingą. Tai jie vykdyt ir ateityje, nes jiems labai svarbu, komunistinių užmačių siekiant, ardyti kitų kraštų ūkinę lygsvarą. Ir ardyti savo valstybinių vergų sąskaiton, kurie niekad negavo ir negauna nei trečdalis sunkaus darbo teisingo atlyginimo. Ir jie, komunistinėje sistemoje, to teisingo atlyginimo niekad negaus. Juk ne kieno kito, kaip dirbančiojo skriaudimu, jie gali atidėti milijonus, kurie vėliau naudojami kitus kraštus sprogdinant.

Jau nekalbant apie tą įžūlų sovietų tyčiojimąsi iš mūsų, čia siunčiant iš to paties katilo semiamas uogienes mums, latviams, ukrainiečiams ir kitiems, reikia pagalvoti ir apie kitas sovietines prekes. O pagalvoti reikia todėl, kad pirkdami tas sovietines prekes, palaikom ir net remiam savo krašto okupantą. O remti juk mes tikrai nenorim.

Tos visos sovietinės prekės, ar još čia būtų siunčiamos vienokiais ar kitokiais tikslais, iš mūsų pusės turi susilaukti tik boikoto. Boikoto todėl, kad jei esam kovotojai prieš komunistinį išgalėjimą, tai kovoti reikia visuose frontuose. Ir kovoti rūpestingai. B. G.

ALTO SEKRETORIAUS KOMENTARAI

"Australijos ministeris pirminkas Robert G. Menzies trečiadienį pasakė stipriausia šioje Jungtinių Tautų sesijoje kalbą prieš Maskvos imperialistus, -- parašė Naujienų apžvalgininkas P. Grigaitis praėjusį penktadienį savo laikraštį. "Anksčiau panašią kalbą Generalinėje Asamblėjoje pasakė, tik švelnesniais žodžiais, Britanijos premjeras Macmillanas," dar pažymėjo.

O apie Kanados ministrą pirminką John Diefenbaker, kuris, kalbėdamas pirmas po Chrusčio, padarė didžiausią įspūdį, kada drąsiai klausė Chrusčio, kaip su Lietuva, Latvija, Estija? Alto sekretorius ir Naujie-

nų apžvalgininkas nė žodžiu neprisiminė.

Mums, lietuviams, stipriausi kalbėtojai Jungtinių Tautų forumo yra tie kurie iškelia Lietuvą, lietuvių, kaip tikrasias Sovietų imperializmo aukas, kaip padarė Kanados premjeras, Filipinų ambasadorius Delgado, Tautinės Ambijos atstovas Tslang.

Mes manėme, kad Alto sekretorius jiems nors padėkos telegramą pasiųs. Bet vargu toks Diefenbakeris susilaukė tokios padėkos, jei Naujienų apžvalgininkas-Alto sekretorius nerado reikalo jį savo apžvalgai paminėti.

J.K.,
Chicago

PASITIKIM ŽMOGAUS SĄŽININGUMU

Spalio mėn. 5 d. Dirvoje, laisvų skyriuje smalsus teisininkas iš New Yorko susirūpino, kaip Akademinio Skautų Sąjungos skelbtojo jaunimo literatūros suuodžia tų rašytojų amžių.

Tai yra labai paprasta: jie tiki žmogaus sąžiningumą.

Vytautas Germanas,
Chicago

ŪKINIO SULĖTĖJIMO PRIEŽASTYS

JONAS KAZLAUSKAS

Lauktasis ūkinis pagyvėjimas neskuba. Pasibaigus atostogų sezonui ir prasidėjus 1961 metų automobilių produkcijai, JAV ūkis tik mostelėjo į pagerėjimo pusę, parodydamas mažiau, negu sezoninį judrumą, ir lieka apatiškos atmosferoje.

Akcijos kainos jau pasiekė 1959-60 metų žemiausią vidurkį. Plieno gamyba operuoja tik 54% savo gamybinio pajėgumo. Lauktieji rugpjūčio ir rugsėjo mėnesių užsakymai neatėjo. Namų statyba yra 12% žemesnė, negu 1959 metais. Pagrindiniai ūkinio gyvenimo rodikliai — vidurkis darbo savaitės, užsakymai statyboje, akcijų kainų vidurkis ir inkorporavimas naujų bendrovių — slenka žemyn. Bedarbių skaičius nemažėja, ir atleidimai kai kuriose pramonės ir patarnavimų šakose yra pakeliui, nes, kai dalis darbininkų pradeda 8 valandas mašinas valyti ar įmonę gražinti, ją daždami — "atostogų" vėjai jau pučia. International Harvester Co. planuoja atleisti 17,000 darbininkų — arti pusės visų darbininkų — nuo 2 iki 5 savaitių. Chryslerio ir Fordo bendrovės suka tuo pačiu keliu. Kiek plieno, geležinkelio, kasyklų darbininkų jau "atostogauja" po keletą mėnesių? Mėnesių bėgyje sezoniniai statybos darbininkai pradės lankyti bedarbių registracijos biurą.

Kaip esamą ūkio padėtį pavadinsime — stagnacija, baltą savimų inventorių, rinkimų netikrumu, tarp-tautinės politikos paveikslu ar krize — yra individualinė teisė, bet faktas lieka, kad nuo praėjo karo jau ketvirtą kartą kariaujama su ūkiniais sunkumais (ankstesni ūkiniai atoslūgiai: 1948-1949, 1953-1954 ir 1957-1958).

1. 1960 metai buvo pradėti optimizmo perspektyvoje — laukti rekordinių skaičių gyventojų pajamose, plieno, automobilių gamyboje, korporacijų apyvartoje ir uždarbio. Pirmieji šios auksinės dekadės metai nesumušė visų numatytų rekordų, kas psichologiškai paveikė tiek dirbantių, tiek darbdavį, kai pajamos ir pelnas nepakilo pakankamai.

2. Tarpautinė padėtis ir prezidentiniai rinkimai stabdo ekonominį aktyvumą. Chruščiovas dar nepasiekė New Yorką, o akcijų kainos jau neigiamai reagavo. Jo neprašytos viešnagės galutiniai rezultatai dar neaiškūs. Laukiant naujojo prezidento ir jo ūkinės politikos, vengiama daryti didesnius ekonominius žingsnius, nežinant būsimos administracijos vaidmens ūkyje.

3. Šie metai yra Amerikos pereinamasis laikotarpis konkurencijoje su užsienių prekėmis. Jos ūkį pilnu svoriu slepia svetimų gaminių konkurencija vidaus rinkoje ir daugelio savų prekių nepajėgumas konkuruoti užsienio rinkose. Perkėlimas visos ar dalies pramonės šakų į Vak. Europą ar Japoniją, uždarymas įmonės viduje, neišlaikant konkurencijos, yra pavyzdžiai, kurie su nuostoliu pergyvenami.

4. Dabartinės administracijos kova su infliacija — laikant aukštus procentus už paskolas ir suvaržytus kreditus — ir vadinamasis "ūkinio prisiderinimo" periodas. A. F. Burns, Columbijos universiteto profesorius ir ekonominis vicepr. R. Nixono patarėjas teigia, kad "šiuo metu infliacija

yra geroje kontrolėje", bet valdžios oficialiais duomenimis pragyvenimo lygis vis dar kyla, ir Wall Street Journal G. Shea straipsnyje konstatuoja, kad JAV jau keletą mėnesių pergyvena ūkinę krizę.

5. Gyvenimas iš prekių inventorių mažina gamybos kilimą. Bendrovės stengiasi laikyti prekių inventorių minimumo lygyje, nes ateities perspektyvos yra prieš didesnę prekių atsargą: deflacija pakeliui, prekių trūkumo nėra, paklausa paten-

KORP! NEO-LITHUANIA DĖKOJA

L.S. T. Korp! Neo-Lithuania Vyriausioji Valdyba reiškia nuoširdžią padėką visiems korporantams — ems bei Korp! bičiuliams, o ypač jaunųjų korporantų tėvams, vienokiu ar kitokiu įnašu, prisidėjusiems prie Korporacijos šios vasaros stovyklos Christiana Lodge, Mich., gražaus ir pilno pasisekimo.

Dėkojama Gerb. Tėvui Kubiliui S.J. už atlaikytąsias šv. Mišias be jų metu pasakytuosius gilius minties pamoksus, o taip pat už asmeniškų sveikinimų ir linkėjimų stovyklos sekmei ir darbui.

Kolegiškasis ačiū fil. Jonui Našlūnui, stovyklos vyr. globėjui; fil. inž. V. Mažeikai, stovyklos vyr. vadovui; jo pavaduotojams sen. D. Benokraitėi ir sen. A. Sauliui už rūpestingą, pavyzdinę stovyklos pravedimą; fil. Vakseliui už sporto programos planavimą bei įvykdymą, fil. Eglei Žemgulytei ir visam Naktibaldos, stovyklautojų dienraščio, redakcijos štabui be jo bendradarbiams — ems; sen. A. Modestavičiui ir visam Neo-Lithuania Clevelande orkestrui; sen. R. Stakauskui, stovyklos lauzų ir pramogų vadovui; p. I. Mažeikienei, talkininkavusiai gražiam stovyklautojų ir svečių įjungimui stovyklos tekmėn.

Su pasididžiavimu Korp! Vyriausioji Valdyba dėkoja visiems — oms stovyklautojams, jauniems korporantams už

kinama. Finansų ministerio R. B. Andersono daviniais, per paskutinius 2 mėnesius metinis inventorių lygis nukrito 11 milijonų dolerių, Centrinio Banko vedamas pramonės indeksas rugpjūčio mėnesį jau krito žemyn, kas reiškia, kad prekių pareikalavimas rinkoje mažėja.

Prileidžiant, kad vartotojas nepasieks bendrovių politika, iki minimumo susilaikydamas nuo pirkimo (rugsėjo mėn. automobilių prekyba to nerodė) ir didesni federalinės valdžios užsakymai realizuosis — vienerių metų bėgyje ekonominis gyvenimas pagyvės.

rūpestingą dalyvavimą visoje stovyklos programoje ir už be priekaištų laikymąsi visu stovyklavimo metu.

Dėkojama visiems prelegentams ir referentams už stiprią intelektualinę, akademinę stovyklos seminarinę programą: pp. V. Adamkavičiui ir Inž. M. Ivanauskui, filisteriams A. Diržiui, A. Nasvytytei - Augustinavičienei, A. Nakui, A. Dunduliui, J. Smetonai, O. Gailūnaitėi (josios paruoštą paskaitą perskaitė sen. Balseytė), sen. D. Mackevičiutei, D. Maurukaitėi, K. Čepčiui jun. B. Augustinavičiutei ir kt. Kartu dėkojama visiems prelegentams ir už materialinę Korp! paramą, kiekvienam jų atsisakius priimti iš Korporacijos, bent kelionės išlaidų padengimą!

Ta pačia proga reiškia padėką visoms — ems savo auka atsiliepusiems mūsų atsišaukimą, paremti materialiai stovyklos ruošimą, būtent: Lietuvį Tautinio Akademinio Sambūrio Chicagoje Valdybą, Korp! Neo-Lithuania Valdybą Chicagoje; p. Juškevičienę; filisteriams: Dr. S. Sabataičiui, XY, Dr. S. Biežiui, J. Andrašūnui, Inž. K. Germanui, D. Penikui, Inž. K. Kriščiukaičiui, Inž. K. Steikūnui, Dr. J. Juodikiui, J. Peškačiui, Š. Švedui, V. Girniui, A. Rūkui, M. Kasakaitėi, M. Naujokui, Br. Kasakaičiui, G. Žukauskienei, J. Našlūnui, A. Siliūnui, S. Virpšai, Inž. J. Jasiukaičiui, M. Meilūnui, J. Graužiniui; T. ir G. Palioniams, J. Žvyniui, P. Ulėnui, Dr. J. Bartkui, T. ir D. Jurciams, V. Abraičiui, A. Diržiui, V. Labauskui, L. Dargiui, Inž. V. Mažeikai ir kt.

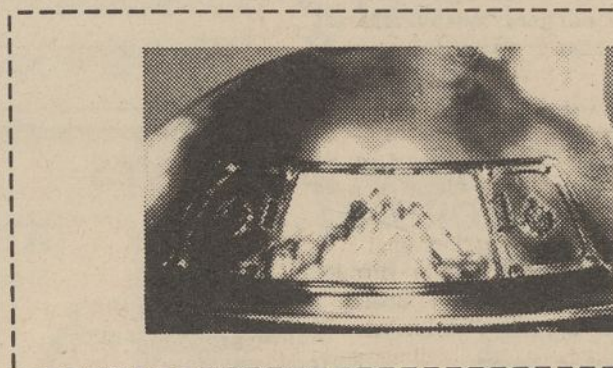
Didelis ačiū fil. B. Gaidžiūnui ir visiems Dirvos redaktoriams už itin dėmesingą talpinimą Dirvos puslapiuose informacijos, tiek stovyklos ruošimo, tiek josios vyksmo metu. Ačiū red. V. Gedgaudui už asmenišką su foto kamera apsilankymą stovykloje!

Visiems — oms tariame ačiū ir linkime geriausios Jums asmeniškos sėkmės!

Vivat! Crescat! Floreat Korp! Neo-Lithuania!

Korp! Neo-Lithuania
Vyriausioji Valdyba

Šis
alus
yra
ugnim - verdamas!

... ir ugnies virimas duoda Stroh's puikų skonį, su kuriuo negali lygintis joks Amerikos alus!

Virimas, kurį jūs matote virimo katilė, atliekamas tiesioginiai kaitinant atvira ugnimi. Šis didelis karštis duoda geriausį skonį, gaunamą iš geriausių mišinių... todėl Stroh's yra lengvesnis ir skanesnis. Pasinaudokit gaivinančiu skoniu Amerikos vieninteliu, ir dar šiandien!

JUMS PATIKS

Stroh's

YRA ŠVIESESNIS

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

KAS DIRVOS NESKAITO — DAUG NUSTOJA!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

VISAIS

APDRAUDOS

REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.

Cleveland 24

AKIMIRKŲ KRONIKOS

BRONYS RAILA

Jų spygliai -- mums dygliai

Pan - mongolizmas, -- nors tas vardas laukinis, bet jis man švelniai glosto ausį...

Vladimir Solovjov

Su malonumu neseniai perskaičiau Draugo kultūrinio priedo geriausio skyriaus Spyglių ir Dyglių 1960 m. spalio 1 d. puslapį. Ten pagaliau pasirodė moksliškai dokumentuota mano knygos "Tamsiausia prieš aušrą" studijinė kritika, vardu "Kultūrinio bendradarbiavimo sutartinė". Retu taiklumu ir sveiku krikščioniško teisingumo jausmu toje kritikoje praveista ir įrodyta tradicinė ir svarbiausia mūsų politinės ar literatūrinės kritikos tiesa: kiekvienas, kuris kodylais nesmilko mūsų tremties valdžios troškimų, parfūmais nekvepina mūsų vadovaujančių veiksmų ir tauriosios tremties visuomenės saldžių svajonių, -- kiekvienas toks sutartinai bendradarbiauja su bolševikais...

Ši labai originali ir vis nauja tiesa mano atveju Draugo literatūrinio priedo kritiko nesugriaujamai įrodyta pavyzdžiais iš Lietuvos komunistinių poetų eilėraščių ir mano knygoje sudėtų tas pačias idėjas "atliepančių" eiliuotų straipsnių. Už šį budrumą ir pastabumą, kaip lygiai gerbtinas moralines bei mokslines kvalifikacijas esu didžiai dėkingas ir noriu viešai padėkoti Draugo skyrių redaktoriams, kurie, kaip žinoma, visada atidžiai seka ir teisingai įvertina mūsų politinį ir kultūrinį gyvenimą šiaurės ir anapus geležinės uždangos.

Ir man beveik stinga žodžių padėkoti mano knygos įvertintojui už jo nepaprastą subtilumą atidengiant tai, kaip aš esu pamėgęs išsiaiškinti turinį, idėjas ir formomis Lietuvos komunistinius poetus D. Algėną ir Kubilinską. Mat, aš visai panašiai atsiliepiu į jų giesmes arba su rezignacija priitariu jų poetiškai paskelbtoms tiesoms. Tik antroje humoristinės kritikos dalyje įsimaišo maža išimtis: kad aš va "šitai giedu" (nors aš, rodos, rašiau, ne giedojau), o komunistinis darbuotojas va irgi lygiai "taip atataria"... Bet bendra kritiko išvada man palanki: man pasisekė pasisavinti sovietinių poetų idėjas.

Reikalą kiek patyrinėjus, aiškėja, kad pradėtas kilnus teisybės ieškojimas čia negalėtų sustoti. Maloniam Draugo kritikų dėmesui noriu pateikti dar kiek davinų, kurie veda į tikrą skandalo. Čia įvyko ne dvigubas, bet trigubas plagijatas!

Kad tarp manęs ir komunistinių darbuotojų yra bendradarbiavimo sutartinė ir plagijato santykis, tai jau visai aišku ir įrodyta. Nors ir kaip norėčiau, bet apsiginti po tokių įrodymų jau nebegalėčiau. Faktai, kaip ant deino. Bet mano kritikas negirdomis nuleidžia vieną mažą aplinkybę, kuri, it šapas jūroje, man dar suteikia šokią tokią galimybę už jos griebtis pašlijusiai literato garbei gelbėti.

Viena iš mano kritiko cituojamų eiliuotų satyrų, "Patriotas nuo Birutės kalno", buvo parašyta ir išspausdinta Santarvės žurnale 1954 m. 2 nr., o kita, "Lyderių romansas", to pat žurnalo tų pačių 1954 metų 7 numerio. Tuo tarpu anie Lietuvos komunistinių poetų ir darbuotojų kūrybos šedevrai spaudoje pirmą kartą pasirodė keliais metais vėliau. Taigi, jeigu vis dar liko galutinai neišaiškintas klausimas, ar Jonas Mekas plagijavo amerikietį bytniką, ar tas bytnikas Meką, ir kelių sekundžių skirtumu įvedu katras katrą plagijavo, tai mano atvejuje skirtumas yra ne kelių sekundžių, bet kelių metų. Šie duomenys kompetetingam kritikui gali palengvinti klausimo tyrinėjimą siekiant prieiti man labai palankiai išvadą: komunistiniai poetai plagijavo nacionalistinių buržuazinių rašėjų atplaišą, o ne jis juos.

Tarybinių rašytojų metraštyje patikrinę Kosto Kubilinsko, tariant Aleksandro žodžiais, "biografiją, bibliografiją ir bibliobibliografiją", mes rasime, kad šis poetas dar ligi 1957 metų ne-

buvo išleidęs knygos vardu "Pernykštis sniegas", iš kurio aš būčiau galėjęs nusirašyti Draugo cituojamas idėjas. Ta knyga išėjo ir sovietinėje spaudoje buvo išgirta žymiai vėliau. Okitas mano šaltinis -- gen. Michailovo organo "Tėvynės Balso" poetas D. Algėnas (slapyvardė be abejo kilusi nuo žodžio "alga") savo kūrinių išspausdino visai neseniai. Man "giedant" apie patrioto sielvartus nuo Birutės kalno, "Tėvynės Balso" laikraščio visai nebuvo, oėjo kitas, daugiau rusiško stiliaus laikraštis, vardu "Už sugrįžimą į tėvynę".

Deja, yra blogiau.

Kadangi matau, kad nuo budrios mokslinės Draugo literatūrinio priedo kritikų akies vistiek nepasislėpsiu ir anksčiau ar vėliau būsiu išaiškintas, tai bus geriau, jei pats prisipažinsiu. Minimų mano satyrinės poezijos straipsnių motyvų atranka nėra originali. Jei jie ir turi kiek savitą imitatyvinę formą, tai jų turinys, idėjos ir nuotaikos mano yra tiesiai nuplagijuotos iš kai

klusti jiems. O jei nepaklus, kas tada? Atsakymas skambėdavo: tai bus teisiman atiduoti... Neįtikėtina? Deja, emigracijoje, pasirodo, viskas įtikėtina. Ir faktas, kad laikurių mūsų emigracinių veikėjų taip kalbėta tuo metu, kai Tėvynėje kasdien liejosi laisvės kovotojų kraujas...

Taigi, ano laikotarpio Lietuvos partizanų spauda nebuvo labai palanki mūsų pabėgėliams Vakaruose. Sakytai, protarpiais ji pasireikšdavo, kaip itin nedraugiška mūsų tremties valdžios ambicijoms. Visada ji buvo kritiška ir mūsų rimčiausioms patriotinėms pastangoms atstatyti po senovės Kauną ir Vilnių, o taip pat Bubius, Taurėjus ir Vainutą. Partizanai nežadėjo mūsų vadovaujantiems viešpačiams ir kitiems žymūnams narsiai numirti už tai, kad jiems maždaug už dyką grįžtų pilys, dvarai, ministerijų portfeliai ir vyskupystės.

Ir štai visos tos aiškiai priešvalstybinės idėjos, tarkime, -- beveik bolševikiškos idėjos buvo mano nuplagijuotos! Čia mea cul-

Millijonai Amerikos televizijos stebėtojų ši azijatišką snukį neseniai matė, -- ne iš Azijos stepių, bet jau iš čia pat, iš New Yorko...

kurių Lietuvos pagrindžio organizacijų ir partizanų padalinių leistos spaudos ar biuletenių 1946 - 48 metų laikotarpyje. Tarpe kitų šaltinių, tos nuotaikos yra patimos iš Lietuvių Fronto didelio herojaus J. Daumanto knygos apie vieno partizanų vado Visvydo prakalbą partizanų vadų suvažiavime 1947 metais Lietuvoje (233 p.).

O neišsamiama versmė buvo gausybė to meto partizanų leidžiamų laikraščių laikraštėlių. Pavyzdžiui, "Kova" anuomet kreipėsi į užsienio lietuvių tokiems klausimais: "Ar nėra ir tokių, kurie dar nenori atsikvėsti ir vis keistai kliedi apie savo proto pranašumą, apie mesijinį pašaukimą būti "vadovaujančiais veiksniais" ne prie Nemuno ar Neries, o toli už geležinės uždangos? Ar jiems nesudrebą širdys krūtinėse?"... Gi Tauro partizanų apygardos organas "Kovo Keliu" 1946 m. liepos 10 d. Nr. 9, pripažinęs, kad "svetur yra daug taurių ir tautai brangių žmonių, kurie nenulstama kio kovoja už Lietuvos laisvę", tuojau pat nedviprasmiškai įspėjo: "Mūsų vadeivus, apleidę tautą sunkiuoju metu ir dabar paskendę tvankiame emigracijos, spekuliacijos tvaike bei politinių rietenų įkraštyje, turės pasimokyti iš tautos ir politinės išminties, ir dvasios taurumo, ir tolerancijos bei kitų demokratinių subrendusių piliečių būtinybę, jei nenorės būti nublokšti nuo tautos kamieno, kaip nereikalingas balastas": Ir pagaliau šis laikraštis arogantiškai pareiškia: "Tautos ateities mums priklauso. Už Lietuvos laisvę kovojančios lietuvių tautos gretos -- mums priklausys žodis ateities Lietuvos reikalų tvarkyme..."

"Mes tuo niekad neabejojome" tada pareiškė prof. Stasys Žymantas, davęs kolkas plačiausiajau laikotarpio lietuvių pagrindžio spaudos apžvalgą Santarvės žurnale (1954 m., Nr. 10, 363 - 370 psl.). "Visad tvirtinome ir tvirtiname, Taččiau, deja, esama tokių emigracinių partinių veikėjų, kurie sakė, kad anie turės pa-

pa, niekaip negalėčiau išsiginti. Liūdna, karčiai liūdna. Ir netik man, kukliai įsikūrusiam triukšmingo biznio gatvėje, bet ir mano draugui Zenonui Sūrmalščeliui, kuris gyvena dar gražiau savo blizgančioje rezidencijoje su palėmėmis aplinkui, su fontanais sode, su oleandromis ir rožėmis, su birds of paradise. Anie laisvės kovotojų spaudos spygliai šiandien vis tebediegia dygliais mūsų švelniuose sąnariuose...

Tad kaip benarpliotum ši "idėjinį plagijatų" skandalą, išvada aiški: yra kultūrinio bendradarbiavimo sutartinė tarp komunistinių poetų, buvusių partizanų ir mūsų kai kurių. Tik dar lieka galutinai išaiškinti (ir toks yra svarbiausias šio mano viešo kreipimosi tikslas), ar komunistiniai poetai plagijavo mano satyrinių straipsnių mintis iš 1954 metų, ar Lietuvos partizanų pagrindžio leidinius iš 1946 - 48 metų? Man nenukris kardna, jei bus nustatyta, kad jie gal greičiau tiesiai plagijavo Lietuvos nacionalistinių banditų spaudos modernines idėjas. O šieji turėjo ne tik kraujo gyslose, bet ir idėjų galvose -- šaunių, revoliucinių, radikalių, mums čia be abejo visai nepriimtinių ir nesiderinančių su oleandry sodo kvapu.

Žinoma, nesugriaujamai įrodžius tokį bendradarbiavimo atvejį, gali būti bloga, labai bloga Algėnui ir Kubilinskiui. Už revizionizmą, už idėjinį saitų palaikymą su nacionalistiniais banditais, už vogimą ir savinimąsi užsienin pabėgusių tautos atplaišų propagandinio pliurpalo, ak jau, plačiojoje tarybinėje tėvynėje poetų neglosto.

Dar vis neįstodamas į plėšrių bušmenų klubą, kitais laikais tokiu klausimu nebūčiau nė kelęs. Bet šiandien padėtis žymiai pagerėjusi.

Reikalui esant, šiandien mes jau turėsime šioje advokaturėje nagingų specialistų. Jei anapus uždangos paslys kam koja, tai mūsų spaudoje bus kam apginti (Nukeita į 6 psl.)

Naujai pakeltoji seniore Rūta Mockutė, Korp. Neo Lithuania šventėje bučiuoja vėliavą. Prie vėliavos stovi: V. Šlapelis, V. Staškevičius, J. Stravinskas ir B. Balsytė. Dirvos nuotrauka

KELIAUJANT AUKŠČIAUSIU JAV KELIU

Mieste, kur nuolat dainavo Anna Kaskas

Atostogas praleidau Colorado. Ir vieną dieną, pamiršęs visas laikrodžių rodykles, mes kėlėmės, 20-25 mylių greičiu, į patį įspūdingiausią visame Colorado kelią -- Trail Ridge. Tas kelias įdomus tuo, kad jis 11 mylių tęsiasi virš 11000 pėdų aukščio, o 4 mylias virš 12000 pėdų. Žemėlapiuose jis žymimas Nr. 34 ir yra pats aukščiausias auto kelias visose JAV.

Jei jus, skaitytojai, kartais kada nors tuo keliu važiuosite, žinau -- jums patiks. Esu tikras, jūs išgyvensite tai, ko gal dar niekad nebuvote pajutę... nei staigūs posūkiai, nei bedugnės ir artimi dangaus keliai -- jūsų neatbaidys. Jei dar turėsite šalia savęs ką nors, kas visą laiką šauks "ai" ir "oi", arba sugebės kartais ištarti pilną sakinį:

— Žiūrėk, žiūrėk, kaip važiuoji!... -- būkite tikri, jūs įdomiai pravažiuosite tą gražiausią kelią.

Bet grįžkime atgal. Mes pagaliau sėdėjome pačioje Trail Ridge viršūnėje ir stebėjome nejaukia tundra zigzaguojančią kelią. Lyg maži vėžliai, į mus vos ropoja aukštyn mašinos. Mūsų dėmesį atkreipė keli autobusai. Greičiausia, kokia ekskursija -- spėliojome. O kai autobusai atsikaptė iki mūsų, iš jų išlipė keleiviai kalbėjosi mums visai nesu-prantomom kalbom.

Dar labiau susidomėjau ir nuslinkau prie vieno iš jų pasiklausinėti. Mėginau angliškai. Išgirdau atsakymą, bet net pats nesusigaudžiau ar jis angliškai ar kitoks. Pasirodo, užlipau tiesiai ant anglo. Bet ir kalba! Tik gerai ausis įtempes, pradėjau jį suprasti.

Išsiaiškinome, kad čia važiuoja žmonės iš viso pasaulio. Klausiu apie vokiečius ir rusus. Sako, ir tų čia yra. Parūpo, gal kartais ir lietuvių esama. Padėkojėms vėsiar besisypsiančiam angliui, dairiaus po minią. To-

kių, kurie atrodytų iš Sov. Sąjungos, arti nesimatė.

Pagaliau! Pačiame vidury buriu matau beretėmis pasipuošusias moteris ir iš būrio kitų labai išsiskiriančius lietpalčius... Negaliu klysti!

Einu artyn ir klausiu iš kur.

— Iš Maskvos, -- greitas atsakymas. Visi nustebežiūri į mane. Metu klausimą po klausimo. Klausinėti sekasi gerai ir mano rusų kalba beveik nešlubuoja. Į mane kalba vienas iš seniausiųjų. Pasirodo, pakliuvau į patį pasaulinį žemės ūkio darbuotojų suvažiavimą, kuris iš Madison, Wis., juda tolyn į Kaliforniją.

— Gal lietuvių yra? -- klausiu.

— Turėjo būti, bet neatvyko, -- skamba atsakymas.

— Gal latvių? -- Ir tie neatvyko!...

Kalbamos apie kalnus. Vienas iš jų giriasi, kad "unas tožo jest" kalnų. Kaukazas, Krymas, Uralas...

— Na, o kaip kelių, ar turite tokių?

— Da, u nas tožo jest, kakža!

Pradeda mane klausinėti. Klausia iš kur moku rusiškai. Tenka apgraiibomis pasipasaoti.

Man baigus, klausinėtojai surimtėjo, suretėjo klausimai. Prie mūsų prisidėjo dar vienas turistiskai nusiteikęs maskvietis su sauja spalvotų vaizdų iš Trail Ridge. Visi šoka žiūrėti. Šis gi, lyg man teisingai sako:

— Nusipirkau atminimui, nors ir savo dariau (rodo į foto aparatą!), bet kas žino... Gal neišeis?...

Po minutės kitos palieka me tik dviese. Kalba nebesiriša. Mano partneris pradeda sau po nosim niurnėti ir staiga, nei neatsisveikinęs, mane palieka...

Pajutau, jie manyje "fašistą" atpažino!... O su

"fašistų" tarybinis pilietis negi šnekės!

Grįžau atgal prie saviškių, kurie stebėjo sniego mūsų 80° temperatūroj! Jaunieji žemės ūkio darbuotojai žaidė. Lengva buvo atpažinti arabus.

Sekancią dieną pasukome į istorinį aukso miesta -- Central City, kuris randasi netoli Denverio. Central City -- seniausias ir autentiškiausias miestas iš aukso karštilgės laikų. Jis dar tuo šiandien garsus, kad čia nuo 1878 metų, su mažom pertraukom, veikia viena iš garsiausių vakaruose operų. Mažame, 750 vietų teatre, vasaros metu vyksta visoje Amerikoje garsūs operos ir dramos festivaliai. Kas įdomiausia, besiknaisiodamas margoje šio amerikietiškojo Salzbargo praeityje, radau, kad nuo 1932 metų iki pat II Pas. karo pradžios čia beveik nuolat dainavo Anna Kaskas...

Po karo, 1945 metais pirmasis koncertas vėl buvo su Kaskas. Kažkaip keista ir smagu buvo tai sužinėjus, ypač žinant, kad Kaskas turėjo ir Dirvos jubil. vakare dainuoti. Ir kur tų lietuvių nėra buvę!

Ar galima būtų išpasakoti visą kelionę Colorado kalnais? Greičiausia, ne! Reikėtų turėti labai miklią plunksną, kad skaitytojams perduotum visą Colorado spalvingumą. Gamtos mylėtoją čia tikrai patrauks laukinė kalnų gamta. Galima sakyti, kad tai tūkstančių spalvotų atvirukų kraštas. Nepaprastai įvairi augmenija, reto atspalvio akmenys, rytuose niekur nesutinkama gyvūnija bei paukščiai. Pav., ant Mt. Evens (virš 14000 pėdų), teko matyti augmeniją, kuri labai primena Dantės Pragarą. Kalbant apie Mt. Evens galima priminti, kad tai pats aukščiausias įvažiuojamas kalnas visame (Nukeita į 6 psl.)

Balfas informuoja apie savo veiklą

Balfo finansai vasaros mėnesiais labai nuseko. Liepos, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais turėta 22,027 dolerių išlaidų, o tik 16,717 dolerių pajamų. Taigi išleista 5,310 dolerių daugiau negu gauta. Tikrų aukų bendrai šalpai gauta tik 2,000 dolerių. Kiti pinigai, per 14,000 gauti su davėjo nurodymu, kaip apmokėjimas už siuntinius, mokykloms pan. Vien Vasario 16 gimnazijai buvo atsiųsta 4,495 dol., Saleziečių gimnazijai \$480,00. Suprantama, tuos pinigus Balfas galėjo panaudoti tik nurodytiems tikslams.

KELIAUJANT ...

(Atkelta iš 5 psl.)

Colorado. Kelias gana geras (asfaltuotas), bet pilnas "ai" ir "oi".

Ir kai apleidi kraštą, kuriame beveik kiekviena pėda dar primena anuos žiaurius ir laukinius Vakarus, kai su tavim atsiveikindamos Turizmo Draugijos prašo:

— Išsivežk tik fotografijas, o palik savo pėdsakus!.. Pasijunti, kad verta buvo pabėgti nuo laikrodžių, fabrikų švilpukų, nuo kiaulių, dulkių, ir tik atostogoms, nuo žmonių! Dar ilgai atsiskant, matai su dangumi kartu plaukančius kalnus ir galvoji: Verta buvo pamatyti. Beveik noris vėl sukti ir grįžti...

V. Š., Omaha

Jų spygliai...

(Atkelta iš 5 psl.)

nuo priekaištų ir pravardžiavimų ne tik poetus Algėną su Kubilinskiu, bet ir lietuvių rašytojų politruką Mieželaitį, ir jo pagelbininką komsomolcą Marcinkevičių, pagaliau net ir patį pirmąjį kompartijos sekretorių Antaną Sniečuką.

Štai dabar B. Babrauskas iš Chicago beveik sistematiškai Draugo kultūrinio priedo puslapiuose straipsnis po straipsnio piešia tarybinės tėvynės kultūros veikėjų portretus ir sovietinio gyvenimo vaizdus. Ir tame pat Drauge taip pat kone sistematiškai Jonas Aistis iš Washingtono tuoj jam atsiliepia, protestuodamas "dėl replikavimo tono" ir "rodinėdamas, kad A. Sniečkus turi daugiau kvalifikacijų už Babrauską pasisakyti ekonominiais klausimais ir teisingiau suskaičiuoti, kiek dabar dviračių Lietuvoje. Kad Sniečkaus statistikos apie dviračius yra teisingesnės, kad jam nedera blogu tonu replikuoti ir kad yra plačios galimybės lietuviškų dviračių eksportui į Ameriką, tai Aistis jau įsivino dviratininko specialybę ir kruopščiai suskaitė visus dviračius jo gyvenamajame bloke...

Ne, dabar nebėr pavojaus. Mūsų patarnavimai tiesai ir geram tonui dabar taip sparčiai kyla augstyn, kad mes jau nestokosime puikių specialistų apginti ir komsomolco ir komunisto geram vardui, OP, Ancevičius Naujienose jau laimėjo Paleckii istorinės teisybės bylą! Palaukime dar mažumytį, kol vėl ateis šalčiai New York'e ir trumpos dienos Washington'e, tai su tauraus aistiško tono stiliumi mes pribresime apginti ir patį draugą Nikitą. Taip, taip, -- vesiolyj narod kitaicy!

Čia man prisimena rusų poetas Aleksandras Blokas, kurio 1918 metų garsioji poema "Skitai" (Skify) pranašiška pramatė ateitį. Vienas jos posmas, mano čia gramėzdiškai iš rusiško liežuvio išverčiamas, turėjo tokią mintį: Nuo dailios Europos pasitrauksim mes plačiai į tankumynus ir girias Atsisuksime tada į jus kartu savo azijatišku snukiui!

Milijonai Amerikos televizijos stebėtojų šį atsisukusį azijatišką snukį neseniai matė, -- ne iš Azijos stepių, bet jau iš Čia pat, iš New Yorko. Taip dabar viskas nebetoli pasaulyje, kad greit užteks dviračio atvažiuoti arba į ten dviračiu nuvažiuoti. Laiku su Naujienų P. Ancevičiumi pradėkite lavinti kojas, jūs visi kiti aischiai -- Kalvėnai ir Žemaičiai!

Išlaidų padaryta daugiausia remiant tremtinius Vokietijoje, \$9,085, siuntiniai Lietuvon \$2,594 ir kt. Spalio 1 dienai apyvartos kapitalo Balfo Centre beliko tik \$3,322 ir beveik už tūkstantį dolerių skubiai mokėtinų sąskaitų (už pirktus vaistus, remontus ir kt.). Nenorint Balfo atsargos kapitalo liesti, Balfo skyriniai turėtų skubiai pasispaukti.

RUDENS VAJAI

Balfo Centre gaunama žinių ir pranešimų, kad rudenį ir būsimą seimo progą pajudėję Balfo skyriniai ruošdami įvairius parengimus, vėjus ir rinkliavas. Baltimorės skyrius (pirm. p. E. Armanienė) jau atsiuntė Centrui pirmuosius rudens vaisius \$305,00.

BALFO REVIZIJA

Spalio 8 d. Balfo Centro operacijas patikrino ir Dešimtam Seimui pranešimą parengė Centras.

tro Revizijos Komisija, susidedanti iš St. Lušio, St. Dziko ir M. Klimo. Kas trys mėnesiai Balfo pinigines operacijas tikrina valdžios privaloma kontrolė, kurią atlieka C.P.A. (Certified Public Accountant). Tokia paskutinė trijų mėnesių apyskaita buvo padaryta spalio 10 d. Mr. Ardouny,

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

DIRVOJE GALITE UŽSISAKYTI ŠIUOS KARIO LEIDINIUS

1. O. Urbonas. "1410 metų karas ir žalgirio mūšis". 88 pusl. teksto ir 16 pusl. priedinių iliustracijų, jų tarpe smulkios mūšio schemas dviem spalvomis. Su aplanku. Kaina — \$3.00.
2. V. Biržiška. "Praeities Pabios". Rinkinyje straipsnių iš Lietuvos istorijos. 352 pusl. ir 16 pusl. priedinių iliustracijų. Kieti viršeliai. Kaina — \$6.50.
3. H. Sienkivičius. "Kryžiuočiai". Istorinis romanas — trijų tomų. Vertė K. Jankūnas. Viršelis dail. V. K. Jonyno. Su aplanku. Kiekvieno tomo kaina — \$3.50.

Pinigus siųskite: Dirva, 6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.

LIETUVIŠKI SORIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RUKYTI KUMPIAI, DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWainig 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti Nurodykit prekę
.....
Nurodykit adresą:
Name
No. Street City State

DIRVA
6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

PRADĖKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Kaip mano dovaną, už kurią apmoku naujiems skaitytojams taikomu papigintu tarifu:

- už 3 mėnesius — \$2.00 ☐
- už 6 mėnesius — \$4.00 ☐
- už pirmus metus — \$8.00 ☐

(Pažymėkite atitinkame langelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

kurio priežiūroje atliekamos Balfo operacijos beveik nuo pat Balfo veiklos pradžios. Už šį darbą jam mokama \$240,00 atlyginimo per metus.

BALFAS IR VAISTŲ SIUNTOS

Nuo š. m. rugsėjo 15 d. vaistų siuntos į Lietuvą ar SSSR sumažėjo. Mat dabar į kiekvieną siuntą reikia dėti formalius, Lietuvoj duotus ir antspauduotus receptus. Vaistų siuntinių užsakytojai dabar turi prisiminti ir riziką bei nuostolį, jei vaistai nebus per geležinę sieną įleisti obusgrąžinti.

Balfas vaistus tik superka ir išsiunčia. Jokių garantijų dėl vaistų įteikimo negali duoti ir neduoda, tačiau prašantiems vaistus išsiųsti mielai patarnauja ir stengiasi kuo pigiau vaistus nupirkti.

IMIGRACIJOS REIKALAI

Norintieji iš Europos atsiųsti pažįstamus ar gimines, turinčius tremtinio teises, turi užpildyti specialią formą I-591, kurią turi dar patvirtinti vietos Balfo skyriaus valdyba ir Balfo Centras. Prie to dokumento dar

pridedama atskirais raštais darbo ir buto užtikrinimas 2 metams bei kelionės apmokėjimas iš aerodromo (ar uosto) į gyvenvietę. Tų formų galima lengvai gauti vietos imigracijos įstaigose, Balfo Centre ar Balfo skyriuose.

Šis įstatymas, įleisti bekvotos į JAV per 20,000 tremtinių, veiks dvejus metus. Darbo ir buto garantijos rašomos taip pat dviem metams.

MAISTAS TREMTINIAMS

Balfo Centre gauta tikrų žinių, kad JAV vyriausybė duos ir 1961-62 metams maistą liet. tremtiniams per Balfą. Šiuo metu tam tikslui sudaromi atitinkami do-

kumentai. Žemės ūkio Departamentas tik ką pranešė, kad šiemetams yra dar paskirta šimtas milijonų svarų ryžių. Balfas rugsėjo 30 d. pakrovė Lake Charles uoste lietuviams 240,000 sv. ryžių. Tai ekstra 24,000 vertės dovana.

APGADINO BALF NAMĄ

Spaudoje pasirodžiusios žinutės, kad audra Diana nuvertė Balfo namų stogą, nėra tikra. Balfo namas yra 4 aukštų, gana senas ir reikalingas nuolatinių remontų. Audra nuvertė tik mažą stogelį ir jį tolokai nunešė. Nuostoliai nedideli ir jau viskas pataisyta.

Kun. L. Jankus

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

Ofiso telef.: MAIN 1-1773

Rezidencija: OL 7-2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgicio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

EAGLE STAMPS

REIŠKIA DAR DIDESNĮ SUTAUPYMĄ

the **MAY** cos
DOWNTOWN - PUBLIC SQUARE

NOW 3 BASEMENT stores
CEDAR CENTER - RIDGE AND RIDGEWOOD DRIVE

MERGAIČIŲ 100% vilnoniai, šilti Boy Coats

Idealus mokyklai... dabar tikrai už šią žemą kainą, 100% parinktos vilnos boy coats 7 iki 14 dydžių. Taip pat, 2 stiliai išgintų paltų. Visi šilti, su pamušalu šaltom dienom

7.44

MERGAIČIŲ PLAUNAMOS MEDVILNINĖS SUKNELĖS

Pasirinkimas iš įvairių puikių stilių šių metu nauju medžiagu. Kai kurios turi nežymius netikslumus. Pasirinkimas iš palaidų ir tiesių. Dydžiai 7 iki 14.

2 už \$5

Girls' Novelty Skirts

Spalvoti palaidiniai ir stilingi. Visi nauju spalvu, dydžiai 7 iki 14. Sukakties proga už šią žemą, žemą kainą.

1.88 ea.

Girls' Lined

Corduroy Slim Jims

Pinwale corduroy, plaukamos medvilninės medžiagos. Pasirinkimas iš naujausių spalvų, dydžiai 7 iki 14. Nepaprastai šios progos...

1.88

BOYS' Bedford Cord on Polished Cotton

ZIP-OFF-HOOD

Quilt-Lined Parkas

4.97

Berniuku Bedford puspalčiai su ziperiu ir galvos apsaugine, su 12 unc. kvoduotu pamušalu. Pilnas priekio ziperis. Pasirinkimas iš beige, charcoal, antelope ir navy spalvų. Dydžiai 6 iki 16.

Paštu ir telefonu užsakymai priimami... Šaukit CHerry 1-3070
Basement Boys' Furnishings Department... The May Company, All 3 Stores

LENGVOS MUZIKOS KONCERTAS

**RYTO BABICKO
VADOVAUJAMAS
PRAMOGINIS ČIURLIONIEČIŲ OKTETAS.**

CLEVELANDO LIETUVIŲ SALĖJE

1960 M. SPALIO 15 D.

PRADŽIA — 6 VAL. VAK.

BUS LABAI LINKSMA!

ŠOKIAMS GROJA NEOLITHUANŲ KAPELA.

Bilietai nuo \$1.00 iki \$3.00 — Dirvoje, koncerto dieną — Lietuvių salėje nuo 5 v. p. p.

macinis, visuotinas Ramovės narių susirinkimas. Visų narių prašoma dalyvauti.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• SLA 136 kuopos vakare, kuris įvyksta šį šeštadienį Lietuvių salėje, kalbės kongresmanas, demokratas Charles Vanik. Jį kviečia Lietuvių Komitetas už Kennedy.

• Į Neo Lithuania šventę iš Chicago buvo atvykęs Korporacijos pirmininkas M. Valiukėnas, J. Jurkūnas, P. Vėbra, S. Mankus, V. Mažeika, Stakauskai, Cicėnaitė ir kt. Iš New Yorko buvo atvykusi Kumpikaitė.

• Lietuvių Piliečių Klubo vakaras įvyksta lapkričio 19 d. Lietuvių salėje.

• Ramovėnų žniai. Spalio 16 d., sekmadienį, 11 val. 30 min. Šv. Jurgio parapijos salėje, šaukiamas infor-

PIRMĄ KARTĄ CLEVELANDE!

SPALIO 16 D. 6 v. v.

Lietuvių salėje bus rodomi lietuviški dokumentiniai garsiniai filmai, paruošti Povilo Jasiukonio

1. LIETUVA - EUROPOS NUGALĖTOJA
2. TREMTIES MOKYKLA

Seansą rengia L.T.S-gos Clevelando skyrius

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN **OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON**
4% **SUPERIOR SAVINGS**
 ACCOUNTS INSURED TO \$10,000 **HOME AND REMODELING LOANS**
CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
 EN 1-1763

936 East 185 St.
 KE 1-7770

**CLEVELANDE ATŠVĘSTA
 NEO-LITHUANIA
 38 METŲ SUKAKTIS**

L. S. T. Korpi Neo-Lithuania 38-ųjų metų sukakties minėjimą, Clevelando korporantai surengė pereiną šeštadienį, spalio 8 d.

Korporacijos metinė šventė mums korporantams, yra labai didelis įvykis. Ši šventė, ypatingai čia tremtyje, suartina po platų pasaulį išsiskirsčiusius korporantus. O korporantams džiugu, kad korporacijos idėjoms pritaria studijuojantis lietuviškas jaunimas ir gausiai stoja į korporantų eiles.

Iškilmingą aktą pradėjo Clevelando skyriaus pirm. kol. V. Šlapelis. Filisteris J. Jurkūnas nušvietė korporacijos 38-ųjų metų eigą ir pabrėžė, kad tik tikslo vieningume glūdi pasisekimas ir kūrybinė pažanga.

Salėje aidint "Lietuva brangi", kol. V. Šlapelis uždėjo korporacijos spalvas šiemis, pasiruošusiems dirbti Pro Patria, jaunuoliams: B. Augustinavičiūtei, R. Balsevičiui, A. Gasparaičiui, N. Karaliūtei, D. Mackevičiūtei, R. Mockutei, E. Modestavičiui, A. Motiejūniui, R. Sakalui, V. Stankevičiui, ir R. Variakojui.

Korporaciją ir jaunuosius korporantus žodžiu sveikino: ALT Clevelando skyriaus vardu L. Leknickas, Lietuvių Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus vardu F. Mackus, Clevelando Ramovėnų vardu A. Jonaitis, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicago skyriaus vardu P. Vėbra, Korpi Neo-Lithuania centro valdybos pirm. M. Valiukėnas, Lie-

tuvių Studentų Sąjungos Clevelando skyriaus vardu -- Gailė Mariūnaitė, Korpi N. L. New Yorko vardu Giedrė Kumpikaitė, ir Korpi N. L. Chicago skyriaus vardu Romas Stakauskas.

Raštu korporaciją sveikino Viceprezidentas, respublikonų kandidatas prezidentus, Richard Nixon, Korpi N. L. Los Angeles skyrius, Korpi N. L. Detroito skyrius, Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio pirm. J. Našliūnas.

Iškilmingas posėdis buvo baigtas studentų himnu.

Meninę programos dalį atliko iš Sudbury, Ont. pakviestas Algis Kusinskis, jaunas lietuvis, laimėjęs Canadian National Exhibition aukso medalį.

Sekmadienį, spalio 9 d., korporantai rinkosi į Naujos Parapijos bažnyčią pasimelsti už žuvusius ir mirusius korporantus. Po pamaldų gausus burys korporantų aplankė Garbės Nario a.a. Antano Smetonos kapą ir uždėjo vainiką. Korpi, centro valdybos pirm. Mečys Valiukėnas tarė žodį ir ragino jaunuosius korporantus a.a. Antano Smetonos patriotizmą sekti.

S.

Labai prieinama kaina
 geras namas

Šv. Kazimiero parapijos rajone. 4 k., vienos šeimos. Gaso šildymas. Kilimai. 4 k. baldai. Apsauginės užuolaidos. Kaina greitam pardavimui. Šauktū CE 1-7834. (10,12,14)

**AUTOMOBILISTŲ
 DĖMESIUI**

Artėja žiema ir visų rūpestis prieš šalčius sutvarkyti stabdžius, šildymą, išmetimo vamzdžius, Mufflers ir pasirūpinti geros kokybės baterijomis, kad startavimas būtų užtikrintas. O taip pat gerai sureguliuotas motoras. Ir svarbiausia — radiatoriaus vanduo pakeistas neužšalamu skysčiu — Antifreez.

Lietuviškas garažas — Quik Auto Service, 1304 East 9 St., telef. TO 1-1673, siūlo visus tuos patarnavimus pigiai, greitai ir sąžiningai. Visą spalio mėn. su kiekvienu pilnu "Tune-up" arba pilnu setu stabdžių, nemokamai duoda 6 kvortas Antifreez, geriausios kokybės, kuris pilnai apsaugos motorą visokiuose žiemos šalčiuose.

Pasinaudoti šia proga kviečiami visi lietuviai. Visi mašinų tvarkymo ir taisymo darbai vykdomi Prano Grigonio priežiūroje.

GIBBSTOWN, N.J. senukas teisėjas prisimena atsitikimą, kai moteris, nubausta pinigine bausme, prašėsi leisti pasiskolinti pinigų. Po trumpo laiko moteris atnešė pinigus ir apmokėjo pabaudą. Vakare teisėjas sužinojo, jog nusikaltėlė pinigų pasiskolino iš jo žmonos.

**LIETUVIŲ KLUBAS
 ir
 SVETAINĖ**

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue EX 1-1143

AUTOMOBILISTŲ DĖMESIUI!

1304 East 9 Str., prie pat

St. Clair. telef. TO 1-1673 atidarytas namas, erdvas, lietuviškas garažas

Quik Auto Service, Inc.

TAISOME VIETINIUS IR UŽSIENINIUS AUTOMOBILIUS

Taisoma moderniausiomis priemonėmis stabdžiai ir visi stabdymo mechanizmai, išmetimo vamzdžiai ir duslintuvai — "mufflers", motorų reguliavimas — "tune-up" ir analizavimas, važuavimų šlifavimas, radijo ir visu elektros įrengimų taisymas.

Darbas atliekamas greitai, sąžiningai ir žemomis kainomis PRANO GRIGONIO priežiūroje.

Atidaryta kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro

**LIETUVA-
 EUROPOS
 NUGALĖTOJA**

Vaizdai iš filmo "Lietuva - Europos nugalėtoja" kuris bus rodomas pirmą kartą Clevelande Lietuvių salėje spalio 16 su kitu dokumentiniu nauju filmu iš Vasario 16 gimnazijos gyvenimo "Tremties mokykla". Abu filmus paruošė P. Jasiukonis, Seansą rengia LTS Clevelando skyrius, Pradžia 6 val. vakare.

DIRVA

Nr. 117

1960 m. spalio 12 d.

KAS IR KUR?

• Pabaltijo Valstybių Laisvės Tarybos pirmininkas V. Sidzikauskas rugsėjo 30 pasiuntė Kanados min. pirm. G. Diefenbakeriui padėkos laišką už jo kalbą JT pilnačiai, kartu pateikdamas kai kurių duomenų apie Pabaltijo valstybes. Spalio 5 min. pirm. Diefenbakeris į tai atsiliepė savo laišku. Tai yra ne tik mandagumo, bet ir palankumo Pabaltijo valstybėms gestas.

• Baltijos jūrų skautų tonto tuntininkas vyr. valt. Antanas Butkevičius pakeltas į paskautininkio laipsnį.

• Lietuvos, Latvijos ir Estijos Atstovų JAV pasitarimai New Yorke, Estijos atstovo būstinėje, įvyko spalio 6-7 dienomis. Pasitarimuose dalyvavo J. Kajecas, A. Spekke ir J. Kaiv.

• Antanas Peškys, Chicagoje gyvenęs dainininkas, po automatinės katastrofos, mirė spalio 6 d. Loretos ligoninėje. Liko žmona Genovaitė ir sūnus Linas.

• Pasktn. Remigijus Vizgirdas pakeltas į skautininko laipsnį.

• V. Matulevičius, iš Weston, Kanados, Dirvai paremti atsiuntė \$5.00 auką.

Solistė Roma Mastienė spalio 15 d. dalyvauja meninės programos išpildyme Chicagoje ruošiamame Žurnalistų Sąjungos spaudos baliuje. V. Noreikos nuotrauka

Korp! Filisteriui

DR. BRUNONUI KALVAIČIUI

mirus, jo žmonai ELENAI, sesei ALEI VELBASIENEI, broliams ANTANUI, JONUI, STASIUI ir kitiems artimiesiems, užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Korp! Neo Lithuania
Vyriausioji Valdyba

DR. BRUNONUI KALVAIČIUI

mirus, jo šeimą, seserį, brolius bei visus artimuosius užjaučia ir drauge liūdi

Amerikos Lietuvių Tautinės
Sąjungos Centro Valdyba

Spalio 8 d. Clevelande įvykusio Korp. Neo-Lithuania 38 metų sukakties minėjimo prezidiumas. Prie vėlavos stovi: V. Staškevičius, J. Stravinskas, B. Balsytė. Prie stalo sėdi: A. Augustinavičienė, A. Modestavičius, A. Matulionis, Korp. Vyr. Valdybos pirm. M. Valiukėnas, V. Šlapelis, D. Benokraitytė, A. Andoliytė, V. Benokraitis ir kalba J. Jurkūnas.

Dirvos nuotrauka

• Prof. Mykolą Biržišką š. m. spalio 5 d. vakare, grįžtant iš pasivaikščiojimo, prie pat jo namų du tamšios spalvos piktadariai bandė apiplėšti. Profesorius buvo lengvai sutrenktas ir sužeistas ir užpuolikai pagrobė jo asmens dokumentus. Profesorius dukteriai iš namų balkono pamačius ir pradėjus šaukti pagalbos, piktadariai skubiai pabėgo, nė nebesuspėję atimti piniginių. Policija aiškina įvykį. Toje vietoje pastaruoju metu buvo padažnėję panašūs užpuolimai.

• Nuo šių metų pradžios yra pasikeitęs Lituanus darbuotojų sąstatas. Redakcijos darbui vadovauja Alina Staknienė. Jai talkininkauja K. Čerkeleūnas, R. Gustaitytė, G. Penikas ir V. P. Vygantas. Administratoriumi yra K. Kudžma, gi visą leidimo darbą koordinuoja reikalų vedėjas V. P. Vygantas.

PAIEŠKONI

Deimantavičius, Pranas, Kazio sūnus, gimęs Palėmonė, Kauno apsk., 1923 m. kovo 1 d.
Giedraitienė -- Milkovaitytė Morta, jos seserys Ema ir Anelė Steponauskienė ir brolis Milkovaitis, Adomas.
Kanišauskaitė -- Bartnikienė, Eugenija
Kinduryš, Antanas, iš Mineiškiemio km., Linkmenų val., Utenos apsk.

Kraužlys, Juozas
Kubilius, Albertas
Macevičiūtė -- Kuprienė (Kuprys), Vincė, Petro duktė, iš Skuodo

Mickevičius, Boleslovas ir Vladislovas, Kazimiero sūnus, iš Krakų

Milkovaitis, Adomas, ir jo seserys Anelė Steponauskienė, Ema, ir Morta Giedraitienė Mitrikevičius, Pranas
Paliušis, Jurgis Juozas, Juozo sūnus, gimęs 1918 m., iš Lietuvos grįžo į Pittsburgh, Pa., 1939 metais.

Sakalauskas, Antanas, turėjęs kepyklą Raseiniuose Steponauskienė -- Milkovaitytė, Anelė, jos sūnus Steponauskas, Albinas, jos seserys Ema ir Morta Giedraitienė, bei brolis Milkovaitis, Adomas

Wicht, Marija, Jono duktė, gimusi Lietuvoje
Vilimas (ar Viliumas), Vladas, kilęs nuo Kruopių
Vinkšnelis, Jonas Petro sūnus. Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiiepti:

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street
New York 24, N.Y.

BALTIMORĖS LIETUVIŲ ŽINIOS

Tautų diena

Kiekvienais metais, darbo dienos savaitgalyje, Gwynn Oak parko administracija rengia tautų pasirodymus. Tam pasirodymui surengti ir praveisti iš tautų atstovų sudaromas komitetas. Lietuvius jau eilę metų komitete atstovauja adv. T. Grajauskas ir Jonas Kairys.

Pasirodymo programą sudaro trys pagrindinės dalys: paroda, scena ir valgiai.

Parodos salėje lietuvių stalą tvarko Baltimorės Lietuvių Organizacijų Taryba. Šiais metais, ant tautiniais audiniais padengto stalo, o taip pat ir sienų buvo išdėstyta keletas Buraco ir Kairio medžio drožinių. Parodos stalo didžiausią dalį užėmė smulkiausių drožinėjimų specialistas Kazys Budelis (Charles Builles), čia gimęs apie 70 metų amžiaus lietuvis. Drožinėjimams jis pasirenka slyvų, vyšnių kauliukus, degtukus ir kitą. Iš degtuko išdrožia retėžėlį su visomis detalėmis. Vaisių kauliukuose išpiausto pavienės ir grupinės figūras.

Kazys Budelis šiame krašte yra laimėjęs pirmąją vietą smulkiausiam drožinėjime. Su savo darbais dalyvavo New York ir Chicago parodose. Yra laimėjęs ke-

liolikos tūkstančių dol. premiją Chicago parodoje.

Kazys Bubelis gerai kalba lietuviškai.

Baltimorės tautinių šokių grupė pašoko keletą tautinių šokių atviroje scenoje, stebint tūkstantiniai žiūrovų miniai. Lietuvių tautinių šokių grupė jau kelinti metai laimi pirmą vietą ir gražią statulėlę. Žiūrovai mūsų šokėjus sutinka labai šiltai. Grupei vadovauja Balys Brazauskas. Priaugę ant šios jaunimas noriai įsijungia į grupę.

Žemutiniame parko sales aukšte įvairių tautų atstovai vaišino svečius savais valgiais. Mūsų skyrių jau kelinti metai organizuoja šeštadieninės mokyklos tėvų komitetas.

Lankytojų vilioja kepsniai, pyragaičiai, o stipresnių gėrimų mėgėjus — virinta degtinė. Valgių skyriuje šiais metais prakaityvo ponios: adv. dr. E. Armanienė, Lekevičienė, Jurkienė ir kitos talkininkės. Dvi pastarosios yra čia gimę ir savo vaikučius leidžia į šeštadieninę mokyklą.

Valgio stalas laimėjo anturą vietą ir gavo dovaną.

Per keletą metų Tautų dienos pasirodymuose lietuviai laimėję apie tuziną dovanų, kurios puošia žemutinę Lietuvių svetainės aukštą.

Pavykęs koncertas

LB - apylinkės valdyba, ruošdama Pr. Bičkienės koncertą rugsėjo 24 d., nuo visuomenės išlaikė vieną malonią paslaptį. Kaip buvo skelbta, baltimoriečiai ruošėsi tik Prudencijos Bičkienės ir Mongirdo Motiekaičio koncertui. Koncerto dieną, prieš pat programos pradžią pranešėjas be minėtų solistų išvardino dar trečią, sol. Romą Mastienę, kuri dalyvausianti programoje. Tai buvo maloni staigmena. Tuo labiau, kad Roma Mastienė Baltimorėje pirmą kartą. Sol. Pr. Bičkienė ir pianistas M. Motiekaitis prieš keletą metų čia yra koncertavę.

Koncertas buvo įdomus, įvairus ir gerai atliktas. Pilnutėlė salė kaip labai retai kada būna, labai šiltai sutiko kiekvieną programos dalyvį. Koncertui pasibaičius solistės buvo apdovanotos gėlėmis ir jaunam pianistui mergužėlė prisegė haltą rožę.

Po koncerto, kartu su solistėmis ir pianistu buvo kuklūs bendri užkandžiai. Jaukioje nuotaikoje buvo pasišnekučiuota ir pasidalinta įspūdžiais.

Mindaugo-Kęstučio Draugijos banketas

Spalio 1 d. Lietuvių svetainės patalpose įvyko tradicinis Mindaugo - Kęstučio Pašalpinės Draugijos banketas. Ši draugija turi apie 400 narių, kurių skaičius nesulaikomai mažėja: senieji eina amžinyben, o naujų neįstoja.

Šių metų banketas buvo ypatingai gausus iš visur atsilankiusiais nariais ir jų svečiais. Garbingųjų svečių tarpe matėsi Lietuvos atstovas Washingtono Juozas Kajeckas, Kongreso narys Garmatz, Baltimorės pašto viršininkas W. F. Laukaitis ir kiti. Momentui pritaikintą kalbą pasakė J. Kajeckas. Kalbėjo kongresmanas Garmatz, W. Laukaitis ir kiti.

Tautinės Sąjungos skyriaus susirinkimas

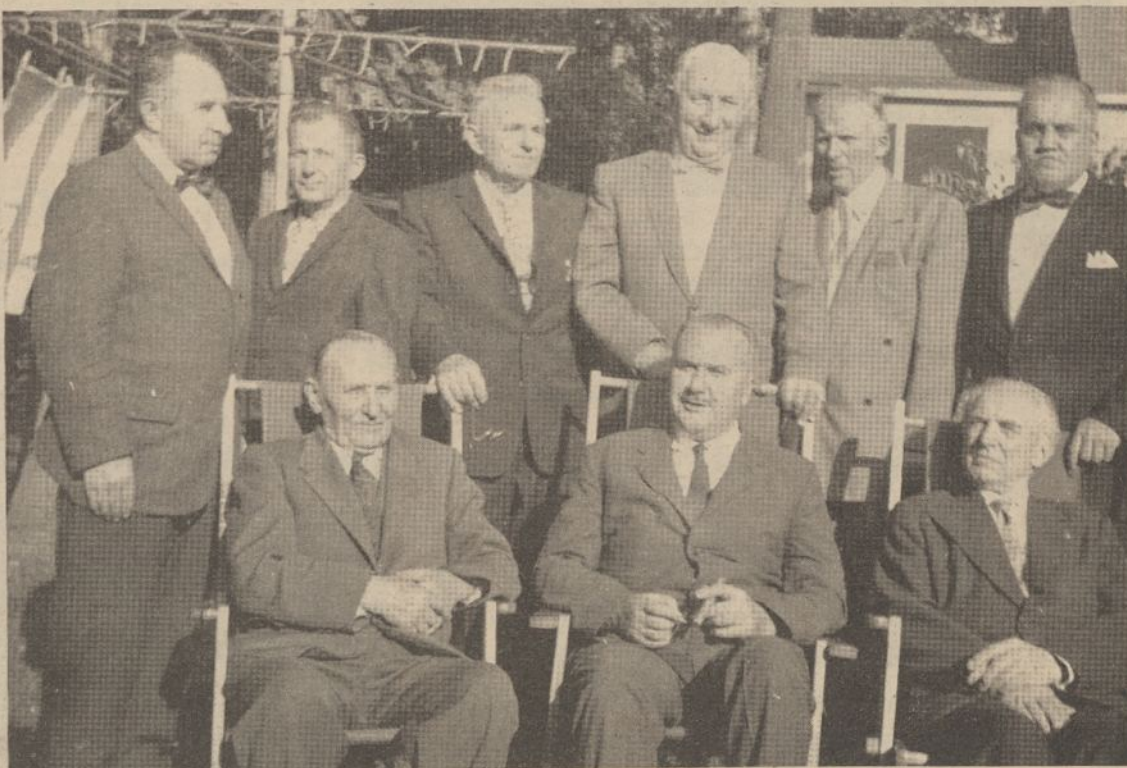
Susirinkimas įvyko spalio 2 d. Buvo svarstyti ir nagrinėti jaunimo ir lietuvių bės išlaikymo klausimai.

Šiame susirinkime dalyvavo ir naujai į skyrių įstoję nariai. O šiais metais jų susidarė visas būrys. Dr. Virkutis, inž. Buivys, Ig. Kučiauskas, V. Karalius, P. Račiukaitis, Buivienė, ir L. Laskauskienė.

Naujiems nariams į skyrių įsijungus tenka laukti ir veiklos pagyvėjimo.

Skyriaus pirmininkas A. Česonis pasveikino susirinkime dalyvavusius naujus narius, o sekretorius perskaitė sąrašą senų ir naujų narių.

M. K-a

Grupė New Yorko lietuvių, respublikonų rinkiminio komiteto narių, spalio 2 d. buvo susirinkę Seaford, L. I., pasitarti, kaip išplėsti rinkiminę akciją. Pirmoj eilėj sėdi: Pr. Narvydas, adv. F. Alexis, D. Klinga. Stovi: K. Bačauskas, J. Narvydas, F. Saranka, P. Pusnikas, L. Virbickas, K. Krulikas.

Pr. Narvydo nuotrauka